

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. oktoober 2014
(OR. en)

12595/14

Institutsioonidevaheline
dokument:
2014/0234 (NLE)

WTO 232
SERVICES 42
COMER 193
COLAC 54

ÕIGUSAKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Lisaprotokoll ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise kaubanduslepingu juurde, millega võetakse arvesse Horvaatia Vabariigi ühinemist Euroopa Liiduga

LISAPROTOKOLL
ÜHELT POOLT EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE
NING TEISELT POOLT COLOMBIA JA PERUU VAHELISE
KAUBANDUSLEPINGU JUURDE, MILLEGA VÕETAKSE ARVESSE
HORVAATIA VABARIIGI ÜHINEMIST EUROOPA LIIDUGA

BELGIA KUNINGRIIK,

BULGAARIA VABARIIK,

TŠEHHI VABARIIK,

TAANI KUNINGRIIK,

SAKSAMAA LIITVABARIIK,

EESTI VABARIIK,

IIRIMAA,

KREEKA VABARIIK,

HISPAANIA KUNINGRIIK,

PRANTSUSE VABARIIK,

HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu osalised (edaspidi „Euroopa Liidu liikmesriigid”), keda esindab Euroopa Liidu Nõukogu,

ja

EUROOPA LIIT

ühelt poolt

ning

COLOMBIA VABARIIK (edaspidi „Colombia”),

ja

PERUU VABARIIK (edaspidi „Peruu”),

edaspidi ka „lepingule allakirjutanud Andide riigid”,

teiselt poolt,

ARVESTADES, et ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahel sõlmitud kaubandusleping (edaspidi „leping”) kirjutati alla Brüsselis 26. juunil 2012 ning vastavalt selle artiklile 330 on Euroopa Liit ja Peruu kohaldanud selle mõningaid sätteid alates 1. märtsist 2013 ning Euroopa Liit ja Colombia alates 1. augustist 2013;

ARVESTADES, et Horvaatia Vabariigi (edaspidi „Horvaatia”) Euroopa Liiduga ühinemist käsitlev leping (edaspidi „ühinemisleping”) kirjutati alla Brüsselis 9. detsembril 2011 ja see jõustus 1. juulil 2013;

ARVESTADES, et vastavalt ühinemislepingule lisatud Horvaatia ühinemisakti artikli 6 lõikele 2 vormistatakse Horvaatia lepinguga ühinemine lepingu protokolli sõlmimise teel,

ARVESTADES, et lepingu artiklis 6 on sätestatud, et „Käesoleva lepingu kohaldamisel „pool” tähendab Euroopa Liitu või selle liikmesriike või Euroopa Liitu ja selle liikmesriike nende Euroopa Liidu lepingust ja Euroopa Liidu toimimise lepingust tulenevas ulatuses (edaspidi „ELi osapool”), iga üksikut lepingule allakirjutanud Andide riiki”;

ARVESTADES, et lepingu artiklis 9 on sätestatud, et „Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut neis lepingutes sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Colombia ja Peruu territooriumide suhtes.”;

ARVESTADES, et lepingus nähakse ette sätted, milles käsitletakse mõju, mida lepingule avaldab uute Euroopa Liidu liikmesriikide lepinguga ühinemine;

ARVESTADES, et Horvaatia ühines Euroopa Liiduga, kui lepingut Colombia suhtes veel ei kohaldata, ja lepingus ei olnud ette nähtud võimalust, et mõni riik ühineks Euroopa Liiduga enne, kui lepingut hakatakse kohaldama kolme poole suhtes;

ARVESTADES, et pooltele on lepingu artikli 328 eset ja eesmärki silmas pidades selge, et selle kohaselt võib Euroopa Liiduga ühineda uusi liikmesriike, nagu toimus Horvaatia puhul;

ARVESTADES, et eespool toodut silmas pidades leppisid lepinguosalisel kokku käsitleda käesoleva protokolli abil Horvaatia Euroopa Liiduga ühinemise mõju, samuti tema ühinemise mõju lepingule,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I JAGU

LEPINGUPOOLED

ARTIKKEL 1

Käesolevaga saab Horvaatiast lepingupool.

II JAGU

PÄRITOLUREEGLID

ARTIKKEL 2

Lepingu II lisa artikli 17 lõiget 4 ja artikli 18 lõiget 2 muudetakse vastavalt käesoleva protokolli I lisa sätetele.

ARTIKKEL 3

Lepingu II lisa 4. liide asendatakse käesoleva protokolli II lisaga.

ARTIKKEL 4

1. Lepingu sätteid kohaldatakse sellise Colombiast või Peruust Horvaatiasse või Horvaatiast Colombiasse või Peruuksse eksporditava kauba suhtes, mis vastab lepingu II lisale ja mis oli käesoleva protokolli jõustumise kuupäeval kas teel või ajutiselt ladustatud Colombias, Peruuks või Horvaatias asuvas tollilaos või vabatsoonis.
2. Sooduskohtlemine tagatakse sellistel juhtudel, kui kaheteist kuu jooksul alates käesoleva protokolli jõustumisest esitatakse importiva poole tollile päritolu tõendav dokument, mille eksportiv pool on tagasiulatuvalt välja andnud või koostanud, ning taotluse korral ka dokumendid, mis tõendavad, et kaupa on veetud otseveona lepingu II lisa artikli 13 kohaselt.

III JAGU

TEENUSKAUBANDUS, ETTEVÕTETE ASUTAMINE JA ELEKTROONILINE KAUBANDUS

ARTIKKEL 5

Lepingu VII lisa B jagu asendatakse käesoleva protokolli III lisa sätetega.

ARTIKKEL 6

Lepingu VIII lisa B jagu asendatakse käesoleva protokollis IV lisa sätetega.

ARTIKKEL 7

Lepingu IX lisa 1. liite B jagu asendatakse käesoleva protokollis V lisa sätetega.

ARTIKKEL 8

Lepingu IX lisa 2. liite B jagu asendatakse käesoleva protokollis VI lisa sätetega.

ARTIKKEL 9

Lepingu X lisa asendatakse käesoleva protokollis VII lisa sätetega.

IV JAGU

RIIGIHANKED

ARTIKKEL 10

1. Käesoleva protokolli VIII lisas loetletud Horvaatia üksused lisatakse käesolevaga lepingu XII lisa 1. liite B jakku.
2. Horvaatia lisatakse kaitseministeeriumide ning kaitse- ja julgeolekuasutuste ostetava varustuse ja seadmete loetellu, mis on esitatud lepingu XII lisa 1. liite B jao 1. alajaos.
3. Horvaatia käesoleva protokolli X lisas loetletud avaldamise vahendid lisatakse käesolevaga lepingu XII lisa 2. liitele.

V JAGU

WTO

ARTIKKEL 11

Colombia ja Peruu kohustuvad mitte esitama nõudeid, taotlusi ega esildisi, ega muutmaa ega tühistama kontsessioone vastavalt GATTi 1994 artiklitele XXIV.6 ja XXVIII ning GATSi artiklile XXI seoses Horvaatia ühinemisega Euroopa Liiduga.

VI JAGU

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 12

1. Käesoleva protokolli sõlmivad ELi osapool, Colombia ja Peruu kooskõlas igäühe sisemenetlusega.
2. ELi osapool ja kumbki lepingule allakirjutanud Andide riik teavitab kirjalikult kõiki teisi pooli ja artiklis 5 osutatud hoiulevõtjat käesoleva protokolli jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.
3. Käesolev protokoll jõustub ELi osapoole ja iga lepingule allakirjutanud Andide riigi vahel järgmise kuu esimesel päeval pärast seda, kui on kätte saadud lõikega 2 ettenähtud viimane teade ELi osapoolelt ja asjaomaselt lepingule allakirjutanud Andide riigilt.
4. Pooled lepivad kokku, et seni, kuni ELi osapool on lõpule viinud oma sisemenetlused, mis on vajalikud käesoleva protokolli jõustumiseks, võivad nad käesolevat protokolli kohaldada ajutiselt, ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist. Iga pool teatab hoiulevõtjale ja kõigile teistele pooltele käesoleva protokolli vastava kohaldamise jaoks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest. Käesoleva protokolli kohaldamine ELi osapoole ja lepingule allakirjutanud Andide riigi vahel algab kümme (10) päeva pärast kuupäeva, mil hoiulevõtja sai kätte viimase teate ELi osapoolelt ja asjaomaselt lepingule allakirjutanud Andide riigilt.

5. Teated saadetakse Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, kes on käesoleva protokolli hoiulevõtja.

6. Kui pooled rakendavad vastavalt lõikele 4 lepingu mis tahes sätet enne käesoleva protokolli jõustumist, tõlgendatakse mis tahes viidet sellisele sättele kuni käesoleva protokolli jõustumiseni viitena kuupäevale, millest alates poolte kokkuleppel rakendatakse seda sätet kooskõlas lõikega 4.

ARTIKKEL 13

Käesolev protokoll koostatakse kolmes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.

Euroopa Liit edastab Colombiale ja Peruule lepingu horvaadikeelse versiooni. Käesoleva protokolli jõustumisel muutub horvaadikeelne versioon autentseks samadel tingimustel käesoleva protokolli olemasolevate keeleversioonidega. Lepingu artiklit 337 muudetakse vastavalt.

ARTIKKEL 14

Käesolev protokoll on lepingu lahutamatu osa.

Käesoleva protokollile lisad moodustavad selle lahutamatu osa.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

[Koht], [kuupäev] [kuu] [aasta]

EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE NIMEL

COLOMBIA VABARIIGI NIMEL

PERUU VABARIIGI NIMEL

Kaubanduslepingu II lisas sisalduvate
haldusalaste märkuste uued keeleversioonid

1. Artikli 17 lõiget 4 muudetakse järgmises sõnastuses:

(...)

„4. Tagasiulatuvalt välja antud liikumissertifikaadid EUR.1 peavad olema kinnitatud ühega järgmistest märgetest:

BG "ИЗДАДЕН ВПОСЛЕДСТВИЕ"

ES "EXPEDIDO A POSTERIORI"

CS "VYSTAVENO DODATEČNE"

DA "UDSTEDT EFTERFØLGENDE"

DE "NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT"

ET "TAGANTJÄRELE VÄLJA ANTUD"

EL "ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ"

EN "ISSUED RETROSPECTIVELY"

FR "DÉLIVRÉ A POSTERIORI"

HR "NAKNADNO IZDANO"

IT "RILASCIATO A POSTERIORI"

LV "IZSNIEGTS RETROSPEKTĪVI"

LT "RETROSPEKTYVUSIS IŠDAVIMAS"

HU "KIADVA VISSZAMENŐLEGES HATÁLLYAL"

MT "MAHRUG RETROSPETTIVAMENT"

NL "AFGEGEVEN A POSTERIORI"

PL "WYSTAWIONE RETROSPEKTYWNE"

PT "EMITIDO A POSTERIORI"

RO "EMIS A POSTERIORI"

SK "VYDANÉ DODATOČNE"

SL "IZDANO NAKNADNO"

FI "ANNETTU JÄLKIKÄTEEN"

SV "UTFÄRDAT I EFTERHAND"

2. Artikli 18 lõiget 2 muudetakse järgmises sõnastuses:

(...)

„Vastavalt lõikele 1 väljaantud duplikaadil peab olema esitatud üks järgmistest märgetest:

BG "ДУБЛИКАТ"

ES "DUPLICADO"

CS "DUPLIKÁT"

DA "DUPLIKAT"

DE "DUPLIKAT"

ET "DUPLIKAAT"

EL "ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ"

EN "DUPLICATE"

FR "DUPLICATA"

HR "DUPLIKAT"

IT "DUPLICATO"

LV "DUBLIKĀTS"

LT "DUBLIKATAS"

HU "MÁSODLAT"

MT "DUPLIKAT"

NL "DUPLICAAT"

PL "DUPLIKAT"

PT "SEGUNDA VIA"

RO "DUPLICAT"

SK "DUPLIKÁT"

SL "DVOJNIK"

FI "KAKSOISKAPPALE"

SV "DUPLIKAT"

„4. LIIDE

ARVEDEKLARATSIOON

Kaubaarve deklaratsiooni koostamise erinõuded

Arvedeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb koostada üht seal esitatud keeleversiooni kasutades ning kooskõlas eksportiva poole siseriiklike õigusaktidega. Kui deklaratsioon täidetakse käsitsi, tuleb seda teha tindiga ja kasutada trükitähti. Kaubaarve deklaratsioon tuleb koostada kooskõlas vastavate joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti esitada.

Bulgaariakeelne tekst

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (разрешение № ... от митница или от друг компетентен държавен орган ⁽¹⁾) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с ... ⁽²⁾ преференциален произход.

Hispaaniakeelne tekst

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera o de la autoridad gubernamental competente n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... ⁽²⁾.

Tšehhi keelne tekst

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení celního nebo příslušného vládního orgánu ... ⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v ... ⁽²⁾.

Taanikeelne tekst

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes eller den kompetente offentlige myndigheds tilladelse nr. ... ⁽¹⁾) erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... ⁽²⁾.

Saksakeelne tekst

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligung der Zollbehörde oder der zuständigen Regierungsbehörde Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anders angegeben, präferenzbegünstigte Ursprungswaren ... ⁽²⁾ sind.

Eestikeelne tekst

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolliameti või pädeva valitsusasutuse luba nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ... ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

Kreekakeelne tekst

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου ή της καθύλην αρμόδιας αρχής, υπ' αριθ. ... ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησησιακής καταγωγής ... ⁽²⁾.

Ingliskeelne tekst

The exporter of the products covered by this document (customs [or competent governmental] authorisation No ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin ⁽²⁾.

Prantsuskeelne tekst

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière ou de l'autorité gouvernementale compétente n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾.

Horvaadikeelne tekst

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... ⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ... ⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.

Itaaliakeelne tekst

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale o dell'autorità governativa competente n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... ⁽²⁾.

Lätikeelne tekst

Eksportētājs produktiem, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas vai kompetentu valsts iestāžu pilnvara Nr. ... ⁽¹⁾), deklarē, ka, izņemot, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme no ... ⁽²⁾.

Leedukeelne tekst

Šiame dokumente išvardintų prekių eksportuotojas (muitinės arba kompetentingos viešosios valdžios institucijos liudijimo Nr. ... ⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ... ⁽²⁾ preferencinės kilmės prekės.

Ungarikeelne tekst

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... ⁽¹⁾) vagy az illetékes kormányzati szerv által kiadott engedély száma: ...) kijelentem, hogy eltérő jelzs hiányában az áruk kedvezményes ... származásúak ⁽²⁾.

Maltakeelne tekst

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni kompetenti tal-gvern jew tad-dwana nru. ... ⁽¹⁾) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod car li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' origini preferenzjali ... ⁽²⁾.

Hollandikeelne tekst

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning of vergunning van de competente overheidsinstantie nr. ...⁽¹⁾) verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn ⁽²⁾.

Poolakeelne tekst

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych lub upoważnienie właściwych władz nr ... ⁽¹⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... ⁽²⁾ preferencyjne pochodzenie.

Portugaliikeelne tekst

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira ou da autoridade governamental competente n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicação expressa em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... ⁽²⁾.

Rumeeniakeelne tekst

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală sau a autorității guvernamentale competente nr. ... ⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... ⁽²⁾.

Slovakikeelne tekst

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia colnej správy alebo príslušného vládneho povolenia ... ⁽¹⁾) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... ⁽²⁾.

Sloveenikeelne tekst

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom, (pooblastilo carinskih ali pristojnih državnih organov št. ...⁽¹⁾) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ...⁽²⁾ poreklo.

Soomekeelne tekst

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin tai toimivaltaisen julkisen viranomaisen lupa nro ...⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita⁽²⁾.

Rootsikeelne tekst

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd eller behörig statlig myndighet nr. __.⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande __ ursprung⁽²⁾

.....⁽³⁾

(Koht ja kuupäev)

.....⁽⁴⁾

(Eksportija allkiri; lisaks sellele tuleb selgelt märkida ka deklaratsioonile allakirjutanud isiku nimi)

-
- ¹ Kui arvedeklaratsiooni koostab käesoleva lisa artiklis 21 määratletud heakskiidetud eksportija, tuleb sellesse lünka kirjutada heakskiidetud eksportija loa number. Kui arvedeklaratsiooni ei koosta heakskiidetud eksportija, jäetakse sulgudes olevad sõnad välja või lünk tühjaks.
- ² Märkida toodete päritolu. Kui arvedeklaratsioon on täielikult või osaliselt seotud toodetega, mis on pärit Ceutast ja Melillast käesoleva lisa artikli 36 tähenduses, peab eksportija koostatavasse deklaratsiooni selgelt märkima nende kohta tähise „CM”.
- ³ Need andmed võib välja jätta, kui see teave sisaldub dokumendis endas.
- ⁴ Vt käesoleva lisa artikli 20 lõige 5. Kui eksportija allkirja ei nõuta, jäetakse koos allkirjaga märkimata ka allakirjutaja nimi.

(Lepingu VII lisa jagu B, millele on viidatud lepingu artiklis 114)
ETTEÕTETE ASUTAMISEGA SEOTUD KOHUSTUSTE LOEND
(viidatud käesoleva lepingu artiklis 114)

JAGU B

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg

MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Alljärgnevas kohustuste loetelus on käesoleva lepingu artikli 114 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad ning nende tegevusalade raames allakirjutanud Andide riikide ettevõtete ja investorite suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loendid koosnevad järgmistest osadest:

- a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus pool on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse, ning
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui alalõigus b nimetatud veerus on Euroopa Liidu liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata Euroopa Liidu liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta¹.

Allpool esitatud loendis nimetamata sektorites või allsektorites ei ole kohustusi võetud.

¹ Kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalseid reservatsioone või valdkondlikke Euroopa Liidu reservatsioone, mida võidakse kohaldada.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:
 - a) ISIC rev 3.1 – rahvusvaheline majandustegevusalade klassifikaator, nagu on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, N° 4, ISIC REV 3.1, 2002);
 - b) CPC – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, nr 77, CPC prov, 1991), ning
 - c) CPC ver. 1.0 – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).
3. Alljärgnevas loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piirangut käesoleva lepingu artiklite 112 ja 113 tähenduses. Neid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites ja nõue sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, mittediskrimineeriv nõue, et teatud tegevusi ei tohi teostada keskkonnakaitsealadel või ajaloo- ja kunstiväärtusega piirkondades), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul allakirjutanud Andide riikide investorite suhtes.
4. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend poolte määratud subsidiumeid käsitlevaid meetmeid.

5. Käesoleva lepingu artikli 112 kohaselt ei sisalda allpool olev loend mittediskrimineerivaid nõudeid ettevõtte õigusliku vormi liikide kohta.
6. Kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejärgustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara AT, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, EL, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: piirangud välisinvestoritele maa ja kinnisvara omandamisel ¹
KÕIK SEKTORID	Kommunaalteenused EU: riiklikul või kohalikul tasandil kommunaalteenusteks peetavate majandustegevusalade suhtes võib kohaldada riigimonopoli või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi. ²
KÕIK SEKTORID	Ettevõtluse liigid EU: kohtlemine, mis saab osaks Euroopa Liidu liikmesriigi õiguse kohaselt moodustatud (kolmanda riigi ettevõtete) tütarettevõtjatele, kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on Euroopa Liidu territooriumil, ei laiene Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud kolmanda riigi ettevõtte filiaalidele ega esindustele. BG: filiaalide asutamiseks on nõutav luba. EE: vähemalt pooled direktorite nõukogu liikmetest peavad olema Euroopa Liidu alalised elanikud.

¹ Teenustesektorite puhul piirduvad kõnealused piirangud olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

² Kuna kommunaalteenuseid osutatakse sageli ka piirkondlikul tasandil, ei ole üksikasjalik ja ammendav sektoripõhine loetelu otstarbekohane. Arusaadavuse huvides nimetatakse kohustuste loetelu vastavates joonealustes märkustes illustratiivselt ja mittetäielikult need sektorid, kus kommunaalteenustel on tähtis roll.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FI: välismaalasel, kes tegeleb kaubandusega osanikuna Soome usaldus- või täisühingus, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus. Kõikide sektorite puhul, v.a telekommunikatsiooniteenused, kehtib kodakondsus- ja elukohanõue vähemalt poole juhatuse tava- ja asendusliikmete korral. Äriühingute puhul võib siiski teha erandeid. Kui välisriigi organisatsioon kavatseb tegeleda äritegevuse või kaubandusega Soome filiaali asutamise kaudu, on nõutav kauplemisluba. Usaldusühingu asutajana tegutsemise luba nõutakse välisriigi organisatsioonilt või eraisikult, kes ei ole Euroopa Liidu kodanik. Telekommunikatsiooniteenuste sektoris kehtib alalise elukoha nõue poolte asutajate ja poolte juhatuse liikmete puhul. Kui asutaja on juriidiline isik, kehtib kõnealuse juriidilise isiku puhul asukohanõue. IT: tööstus-, äri- ja käsitöövaldkondadele juurdepääsuks on nõutav elamisluba ja eritegevusluba. BG, PL: esinduse majandustegevus võib hõlmata üksnes välismaise emattevõtja reklaamimist ja edendamist. PL: filiaalide puhul ei ole kohustusi võetu, välja arvatud finantsteenused. Investorid väljastpoolt Euroopa Liitu võivad tegeleda majandustegevusega ainult usaldusühingu, piiratud vastutusega kapitaliühingu, piiratud vastutusega äriühingu ning kapitaliühingu vormis (õigusteenuste sektoris üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu vormis). RO: äriühingu ainus juhataja või juhatuse esimees ning pooled juhatuse liikmed peavad olema Rumeenia kodanikud, kui asutamislepingus või põhikirjas ei ole sätestatud teisiti. Enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	SE: välisriigi äriühing (mis ei ole asutanud juriidilist isikut Rootsis) teostab äritegevust filiaali kaudu, mis on asutatud Rootsis ning millel on iseseisev juhtkond ja eraldi raamatupidamine. Ehitusprojektid, mis kestavad alla aasta, vabastatakse filiaali asutamise või residendist esindaja nimetamise kohustusest. Piiratud vastutusega äriühingu (kapitaliühingu) võivad asutada üks või mitu asutajat. Asutajaliige elab Rootsis või on Rootsi juriidiline isik. Täisühing võib olla asutajaliige üksnes juhul, kui kõik osanikud elavad Rootsis. Vastavad tingimused kehtivad ka kõigi muud liiki juriidiliste isikute asutamise kohta. Vähemalt 50 % juhatuse liikmetest peavad elama Rootsis. Välismaalased või väljaspool Rootsit elavad Rootsi kodanikud, kes soovivad alustada äritegevust Rootsis, nimetavad ja registreerivad kohalikus asutuses residendist esindaja, kes vastutab sellise tegevuse eest. Elukohanõudest võib loobuda, kui on võimalik tõendada, et seda ei ole konkreetsel juhul vaja. SI: välisriigi äriühingute filiaalide registreerimine on seotud tingimusega, et emaettevõtja peab olema eelnevalt vähemalt ühe aasta registreeritud päritolumaa kohturegistris. SK: välismaine füüsiline isik, kelle nimi kantakse äriregistrisse ettevõtja nimel tegutseva volitatud isikuna, peab esitama Slovaki Vabariigi elamisloa.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Investeerimine ES: et välisriikide valitsused ja avalik-õiguslikud üksused saaksid Hispaanias investeerida (mis viitab lisaks majandushuvidele ka ettevõtte majandusväliste huvidele) otse või äriühingute või muude üksuste kaudu, mis on välisriikide valitsuste otsese või kaudse kontrolli all, on vaja valitsuse eelnevat luba. BG: ettevõtetes, kus riiklik (riigi või kohaliku omavalitsuse) osalus aktsiakapitalis on üle 30 %, on nende aktsiate üleminekuks kolmandatele isikutele vaja luba. Teatavate riigi või avaliku vara kasutamise seotud majandustegevusalade puhul on nõutav kontsessiooniseaduse alusel antud kontsessiooni olemasolu. Välisinvestorid ei saa osaleda erastamises. Kontrolliva välisosalusega välisinvestorid ja Bulgaaria juriidilised isikud vajavad luba a) loodusvarade geoloogilisteks uuringuteks, arendamiseks või kaevandamiseks territoriaalvetes, mandrilaval või majandusvööndis ja b) punktis a nimetatud tegevusaladega tegelevates äriühingutes kontrolliva osaluse omandamiseks. FR: välisostude suhtes, mis ületavad 33,33 % aktsiakapitalist või hääleõigusest olemasolevas Prantsusmaa ettevõttes või 20 % avalikult noteeritud Prantsusmaa äriühingutes, kohaldatakse järgmist eeskirja: – kuni 7,6 miljoni euro suuruseid investeeringuid Prantsusmaa äriühingutesse käibega kuni 76 miljonit eurot võib teha, kui etteteatamisest ja summade õigsuse kontrollimisest on möödunud 15 päeva; – luba muudeks investeeringuteks antakse automaatselt üks kuu pärast eelnevat teatamist, kui majandusminister ei ole erandlike asjaolude korral rakendanud oma õigust investeering edasi lükata. Välisosalus hiljuti erastatud äriühingutes võib piirduda avalikkusele pakutavate aktsiate muutuva kogusega, mille Prantsusmaa valitsus kehtestab iga juhtumi puhul eraldi. Teatavates kaubandus-, tööstus- või käsitöövaldkondades on vaja asutamiseks eriluba, kui tegevdirektoril ei ole alalist elamisluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FI: kui välisomanikud omandavad aktsiaid, mis annavad üle ühe kolmandiku hääleõigusest Soome olulises äriühingus või ettevõttes (üle 1000 töötaja või käive üle 168 miljoni euro või bilansimaht üle 168 miljoni euro), peab olema Soome ametiasutuste kinnitus; kinnituse andmisest võidakse keelduda üksnes siis, kui see kahjustaks olulist riiklikku huvi. Neid piiranguid ei kohaldata telekommunikatsiooniteenuste suhtes. HU: kohustusi ei ole võetud välisosalusel korral hiljuti erastatud äriühingutes. IT: hiljuti erastatud äriühingutele võib anda ainuõigused või neid pikendada. Mõnel juhul võib piirata hääleõigust hiljuti erastatud äriühingutes. Viie aasta jooksul võib kaitse, transporditeenuste, telekommunikatsiooni ja energeetika valdkonnas tegutsevate äriühingute suurte aktsiapakkide omandamiseks nõuda pädevate asutuste heakskiitu.
KÕIK SEKTORID	Geograafilised vööndid FI: Ahvenamaa saarestikus piirangud, mis keelavad Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta füüsilistel isikutel või mis tahes juriidilistel isikutel kasutada asutamisõigust ilma saarestiku pädevate asutuste loata.
1. PÕLLUMAJANDUS, JAHINDUS, METSAMAJANDUS	
A. Põllumajandus, jahindus (ISIC rev 3.1: 011, 012, 013, 014, 015), v.a nõustamisteenused ¹	AT, HR, HU, MT, RO: kohustusi ei ole võetud põllumajandustegevuse korral. CY: Euroopa Liidu-väline osalus on lubatud kuni 49 %. FR: Euroopa Liidu-väliste riikide kodanikelt nõutakse põllumajandusettevõtete asutamiseks ja viinamarjaistanduste omandamiseks luba. IE: väljaspool Euroopa Liitu elavatelt isikutelt nõutakse jahutootmise alustamiseks luba.
B. Metsamajandus ja metsaraie (ISIC rev 3.1: 020), v.a nõustamisteenused	BG: kohustusi ei ole võetud metsaraide korral.

¹ Põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse ja kalandusega seotud nõustamisteenused on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.f ja 6.F.g.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
2. KALANDUS JA VESIVILJELUS (ISIC rev 3.1: 0501, 0502), v.a nõustamisteenused	AT: vähemalt 25 % laevadest peavad olema registreeritud Austrias. BE, FI, IE, LV, NL, PT, SK: välisinvestorid, kes ei ole asutatud ega kelle põhitegevuskoht ei ole Belgias, Soomes, Iirimaa, Lätis, Madalmaades, Portugalis ega Slovaki Vabariigis, ei saa omandada Belgia, Soome, Iirimaa, Läti, Madalmaade, Portugali ja Slovaki lipu all sõitvaid laevu. CY, EL: Euroopa Liidu-väline osalus on lubatud kuni 49 %. DK: väljaspool Euroopa Liitu elavad isikud ei saa omandada ühte kolmandikku ega üle selle kutselise kalapüügiga tegelevast ettevõttest. Väljaspool Euroopa Liitu elavad isikud ei saa omandada Taani lipu all sõitvaid laevu, välja arvatud Taanis asutatud ettevõtte kaudu. FR: isikutel, kes ei ole Euroopa Liidu kodanikud, ei saa olla osalust riigile kuulavas merealas kala-/karplooma-/vetikakasvatuse eesmärgil. Välisinvestorid, kes ei ole asutatud ning kelle põhitegevuskoht ei ole Prantsusmaal, ei saa omandada üle 50 % Prantsuse lipu all sõitvast laevast.
	DE: merekalapüügiluba antakse üksnes laevadele, millel on õigus sõita Saksamaa lipu all. Need on kalalaevad, mille enamusosalus kuulub Euroopa Liidu kodanikele või kooskõlas Euroopa Liidu eeskirjadega asutatud äriühingutele, mille põhitegevuskoht on Euroopa Liidu liikmesriigis. Laevade kasutamist peavad juhtima ja kontrollima Saksamaal alaliselt elavad isikud. Kalapüügiloo saamiseks tuleb kõik kalalaevad registreerida asjaomastes mereriikides, kus on laevade kodusadamad. EE: laevad on kohustatud sõitma Eesti lipu all, kui need asuvad Eestis ja enamusosalus täisühingutes ning osaühingutes või muudes Eestis paiknevates juriidilistes isikutes kuulub Eesti kodanikele ning hälteenamus juhatuses kuulub Eesti kodanikele. BG, HR, HU, LT, MT, RO: kohustusi ei ole võetud. IT: välismaalased, kes ei ole Euroopa Liidu residendid, ei saa omandada enamusosalust Itaalia lipu all sõitvates laevades ega kontrollivat osalust laevandusettevõttes, mille peakorter on Itaalias. Kalapüük Itaalia territoriaalvetes on reserveeritud Itaalia lipu all sõitvatele laevadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	SE: välisinvestorid, kes ei ole asutatud ja kelle põhitegevuskoht ei ole Rootsis, saavad omandada kuni 50 % Rootsi lipu all sõitvatest laevadest. Rootsi vetes kutselise kalapüügiga tegelevates äriühingutes üle 50 % osaluse omandamiseks vajavad välisinvestorid luba. SI: laevadel on õigus sõita Sloveenia lipu all, kui üle poole laevast kuulub Euroopa Liidu kodanikele või juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidu liikmesriigis. UK: reservatsioon Ühendkuningriigi lipu all sõitvates laevades osaluse omandamise suhtes, v.a juhul, kui vähemalt 75 % investeeringust kuulub Briti kodanikele ja/või äriühingutele, mis kuuluvad vähemalt 75 % ulatuses Briti kodanikele, kes kõigil juhtudel omavad alalist elu- ja asukohta Ühendkuningriigis. Laevade haldamine, juhtimine ja kontrollimine peab toimuma Ühendkuningriigist.
3. MÄETÖÖSTUS¹ A. Kivi- ja pruunsöe kaevandamine, turba kaevandamine (ISIC rev 3.1: 10) B. Toornafta ja maagaasi tootmine² (ISIC rev 3.1: 1110) C. Metallimaakide kaevandamine (ISIC rev 3.1: 13) D. Muu kaevandamine (ISIC rev 3.1: 14)	EU: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Kohustusi ei ole võetud toornafta ja maagaasi tootmise korral. ES: kohustusi ei ole võetud strateegilistesse maavaradesse tehtavate välisinvesteeringute korral.

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Ei hõlma kaevandamisega seotud teenuste osutamist tasu eest või lepingu alusel nafta- ja gaasimaardlates, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.A.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
4. TÖÖSTUSLIK TOOTMINE ¹	
A. Toiduainete ja jookide tootmine (ISIC rev 3.1: 15)	Puuduvad
B. Tubakatoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 16)	Puuduvad
C. Tekstiilitootmine (ISIC rev 3.1: 17)	Puuduvad
D. Rõivatootmine; karusnahkade töötlemine ja värvimine (ISIC rev 3.1: 18)	Puuduvad
E. Nahaparkimine ja -töötlemine; pagasi, käekottide, sadulsepakaupade, rakmete ja jalatsite valmistamine (ISIC rev 3.1: 19)	Puuduvad
F. Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 20)	Puuduvad
G. Paberi ja pabertoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 21)	Puuduvad

¹ Ei hõlma tööstusliku tootmisega kaasnevaid nõuandeteenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.h.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestiste paljundamine ¹ (ISIC rev 3.1: 22, v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel ²)	IT: kirjastuste ja trükikodade omanikel kodakondsusnõue.
I. Koksitootmine (ISIC rev 3.1: 231)	Puuduvad
J. Puhastatud naftatoodete tootmine ³ (ISIC rev 3.1: 232)	EU: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
K. Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, v.a lõhkeained (ISIC rev 3.1: 24, v.a lõhkeainete tootmine)	Puuduvad
L. Kummi- ja plasttoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 25)	Puuduvad
M. Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 26)	Puuduvad
N. Metallitootmine (ISIC rev 3.1: 27)	Puuduvad

-
- ¹ Sektor piirdub tööstusliku tootmisega. See ei hõlma tegevusalasid, mis on seotud audiovisuaalteenustega või annavad edasi kultuurilist sisu.
- ² Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.
- ³ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
O. Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed (ISIC rev 3.1: 28)	Puuduvad
P. Masinate tootmine	
a) üldmasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 291)	Puuduvad
b) erimasinate tootmine, v.a relvad ja laskemoon (ISIC rev 3.1: 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2929)	Puuduvad
c) mujal liigitamata kodumasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 293)	Puuduvad
d) kontoriseadmete ja arvutite tootmine (ISIC rev 3.1: 30)	Puuduvad
e) mujal liigitamata elektrimasinate ja -aparaatide tootmine (ISIC rev 3.1: 31)	Puuduvad
f) raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning -aparatuuri tootmine (ISIC rev 3.1: 32)	Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Q. Meditsiinitehnika, täppisinstrumentide ja optikariistade ning kellade tootmine (ISIC rev 3.1: 33)	Puuduvad
R. Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste valmistamine (ISIC rev 3.1: 34)	Puuduvad
S. Muude (mittesõjaliste) transpordivahendite tootmine (ISIC rev 3.1: 35, v.a sõjalaevade, -lennukite ja muude sõjaliste transpordivahendite tootmine)	Puuduvad
T. Mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine (ISIC rev 3.1: 361, 369)	Puuduvad
U. Ringlussevõtt (ISIC rev 3.1: 37)	Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
5. ELEKTRI, GAASI, AURU JA KUUMA VEE TOOTMINE, ÜLEKANNE JA JAOTAMINE OMAL KULUL ¹ (V.A TUUMAENERGIAPÕHINE ELEKTRITOOTMINE)	
A. Elektritootmine; elektri ülekanne ja jaotus omal kulul (ISIC rev. 3.1: 4010 osa) ²	EU: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
B. Gaasitootmine; gaaskütuste jaotus magistraalvõrkude kaudu omal kulul (ISIC rev. 3.1: 4020 osa) ³	EU: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
C. Auru ja kuuma vee tootmine; auru ja kuuma vee jaotus omal kulul (ISIC rev. 3.1: 4030 osa) ⁴	EU: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Ei hõlma elektri ülekande- ja jaotussüsteemide kasutamist tasu eest või lepingu alusel, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

³ Ei hõlma maagaasi ja gaaskütuste transporti torujuhtmete kaudu, gaasi ülekannet ja jaotust tasu eest või lepingu alusel ning maagaasi ja gaaskütuste müüki, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

⁴ Ei hõlma auru ja kuuma vee ülekannet ja jaotust tasu eest või lepingu alusel ning auru ja kuuma vee müüki, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. ÄRITEENUSED	
A. Erialateenused	
a) õigusabiteenused (CPC 861) ¹ välja arvatud õigusabi- ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, <i>huissiers de justice</i> 'id või muud <i>officiers publics et ministériels</i> 'id	AT: välismaalastest advokaatide (kes peavad olema saanud oma asukohariigis täieliku erialase väljaõppe) osalus mis tahes õigusbüroo aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei tohi ületada 25 %. Neil ei tohi olla otsustavat mõju otsuste tegemisel. BE: kvoote kohaldatakse kassatsioonikohtus (hisp <i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamise suhtes. FR: advokaatide pääsu suhtes kutsealadele <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kohaldatakse kvoote. DK: üksnes juristid, kes omavad tegevusluba Taanis, ja Taanis registreeritud õigusbürood võivad omada Taani õigusbüroo aktsiaid. Taani õigusbüroo juhatusse või juhtkonda võivad kuuluda üksnes Taanis tegevusluba omavad juristid. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta.

¹ Hõlmab õigusnõustamise, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuste osutamine on lubatud üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning õigusteenuse nagu mis tahes muu teenuse osutamise puhul kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavaid litsentsimisnõudeid ja -menetlusi. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muuhulgas olla vastavus kohalikele eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane asukoht vastuvõtvas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu Euroopa Liidu advokatuuri ja tegutseb isiklikult, või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel, ning Euroopa Liidu liikmesriikide õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu liikmesriigi advokatuuri ja tegutseb isiklikult, või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes ühenduse pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on aga lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: mõni õigusliku vormi liik (pr <i>association d'avocats</i> ja <i>société en participation d'avocat</i>) reserveeritakse neile advokaatidele, kes on Prantsusmaal täielikult advokatuuri vastu võetud. Prantsusmaa või Euroopa Liidu õigusega seotud teenuseid osutavas õigusbüroos peavad vähemalt 75 % partneritest, kellele kuulub 75 % aktsiatest, olema Prantsusmaal advokatuuri täielikult vastu võetud advokaadid. HR: pooli võivad esindada kohtutes üksnes Horvaatia advokatuuri (<i>odvjetnici</i>) liikmed. Advokatuuri liikmeks saamiseks kehtib kodakondsusnõue. HU: kaubanduslik kohalolek partnerlusena Ungari advokaadi (ung <i>ügyvéd</i>) või õigusbürooga (ung <i>ügyvédi iroda</i>) või esindusena. PL: kui Euroopa Liidu advokaatide jaoks on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisriigi advokaatidel juurdepääs üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu õiguslikule vormile.
b) 1. Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	AT: välismaalastest raamatupidajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalus Austria mis tahes juriidilise isiku aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei või ületada 25 %; see tingimus kehtib üksnes isikute kohta, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu võimaldamisel tehakse majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. DK: partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peavad välisriigi raamatupidajad hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt.
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, välja arvatud majandusarvestusteenused)	AT: välismaalastest audiitorite (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalus Austria mis tahes juriidilise isiku aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei või ületada 25 %; see tingimus kehtib üksnes nende isikute kohta, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu võimaldamisel tehakse majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. CZ, SK: vähemalt 60 % aktsiakapitalist või hääleõigusest on reserveeritud kodanikele. DK: partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peavad välisriigi raamatupidajad hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt. FI: vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema alaline elanik. HR: puuduvad, v.a nõue, et auditeerimist võivad läbi viia ainult juriidilised isikud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LV: vannutatud audiitorite äriühingus kuulub üle 50 % hääleõiguslikest aktsiatest vannutatud audiitoritele või Euroopa Liidu vannutatud audiitorite äriühingutele. LT: Vähemalt 75 % aktsiatest peab kuuluma Euroopa Liidu audiitoritele või auditeerimisettevõtetele. SE: üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus auditeerida kindlaid juriidilisi isikuid, nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes need audiitorid võivad olla aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte, mis praktiseerib nõuetele vastavat auditeerimist (ametlikul otstarbel). Heakskiidu saamiseks on nõutav alaline elukoht. SI: välismaalastest isikute osa audiitorfirmades ei tohi ületada 49 % aktsiakapitalist.
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ¹	AT: välismaalastest maksunõustajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma päritolumaa õigusaktidele) osalus Austria mis tahes juriidilise isiku aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei või ületada 25 %; see tingimus kehtib üksnes nende isikute kohta, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu võimaldamisel tehakse majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.
d) arhitektuuriteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema koostöös kohalike investoritega alltöövõtjatena. LV: arhitektiteenuste puhul on nõutav kolmeaastane kogemus Lätis projekteerimise valdkonnas ja ülikoolikraad, et saada tegevusluba, mis võimaldab tegutseda sellel alal täieliku õigusliku vastutuse ning projekti allkirjastamise õigusega.
f) inseneriteenused ning g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema koostöös kohalike investoritega alltöövõtjatena.

¹ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud õigusteenuste all punktis 1.A.a.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	AT: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud hambaraviteenuste ning psühholoogide ja psühhoterapeutide puhul, kus reservatsioonid puuduvad. DE: majandusvajaduste test arstidele ja hambaarstidele, kel on lubatud ravida riiklike kindlustusskeemide liikmeid. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. FI: kohustusi ei ole võetud. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu <i>société d'exercice liberal</i> ja <i>société civile professionnelle</i>. LV: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. BG, LT: teenuse pakkumine, milleks tuleb anda luba, mille väljastamisel toetutakse tervishoiuteenuste kavale sõltuvalt vajadustest, mis arvestavad rahvaarvu ning olemasolevate meditsiini- ja hambaraviteenustega. SI: kohustusi ei ole võetud sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogia-, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste; vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise; lahangu korral. UK: arstide registreerimine riiklikus tervishoiuteenistuses kuulub meditsiinilise tööjõu planeerimise alla.
i) veterinaariateenused (CPC 932)	AT: kohustusi ei ole võetud. BG: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus. HU: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: sektoris valitsevad tööturutingimused. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu <i>société d'exercice liberal</i> ja <i>société civile professionnelle</i>.
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	BG, FI, MT, SI: kohustusi ei ole võetud. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu <i>société d'exercice liberal</i> ja <i>société civile professionnelle</i>. LT: võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: välisinvestoritel on lubatud tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõded, füsioterapeudid, töötervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumishõustajad. BG, MT: kohustusi ei ole võetud. FI, SI: kohustusi ei ole võetud füsioterapeutide ja parameedikute puhul. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õiguslikud vormid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu <i>société d'exercice liberal</i> ja <i>société civile professionnelle</i>. LT: võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. LV: majandusvajaduste test välisriigi füsioterapeutidele ja parameedikutele. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord asjaomases piirkonnas.
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused ¹	AT, BG, CY, FI, MT, PL, RO, SE, SI: kohustusi ei ole võetud. BE, DE, DK, EE, ES, FR, IT, HR, HU, IE, LV, PT, SK: loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate apteekide geograafilise paiknemise tihedus.
B. Arvuti- ja arvutialased teenused (CPC 84)	Puuduvad

¹ Ravimite üldsusele tarnimisel kehtivad sarnaselt muude teenuste osutamisega Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -kord. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimise õigus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Teadus- ja arendusteenused ¹ a) loodusteaduslikud uurimis- ja arendusteenused (CPC 851) b) sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud uurimis- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused) ² c) interdistsiplinaarsed uurimis- ja arendusteenused (CPC 853)	a ja c puhul: EU: riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. b puhul: Puuduvad
D. Kinnisvarateenused ³	
a) oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	Puuduvad
b) tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	Puuduvad

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 6.A.h – Meditsiini- ja hambaraviteenused.

³ Asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagentide kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ning juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Rendi-/liisinguteenused (ilma juhita)	
a) laevadega seotud teenused (CPC 83103)	LT: laevad peavad kuuluma Leedu füüsilistele isikutele või Leedus asutatud äriühingutele. SE: Rootsi lipu all sõitmiseks tuleb laeva välismaise osaluse korral tõendada Rootsi domineerivat tegevusmõju.
b) õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104)	EU: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele (sealhulgas juhatuse liikmete kodakondsus) vastav juriidiline isik. Vabastusi võib anda lühiajaliste rendilepingute puhul või erakorralistel asjaoludel.
c) muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Puuduvad
d) muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Puuduvad
e) isiklike ja majapidamisteenustega seotud teenused (CPC 832)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud CPC 83202 korral.
f) telekommunikatsiooniseadmete rent (CPC 7541)	Puuduvad
F. Muud äriteenused	
a) reklaam (CPC 871)	Puuduvad
b) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	Puuduvad
c) juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	HU: kohustusi ei ole võetud vahekohtu- ja lepitusteenuste korral (CPC 86602).
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused ¹ (CPC 8676)	Puuduvad
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	CY, CZ, EE, LT, MT, SK, SI: kohustusi ei ole võetud.
g) kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	Puuduvad
h) tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	Puuduvad
i) personali töölerakendamise ja värbamise teenused	
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud.
i) 2. Töölerakendamisteenused (CPC 87202)	AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK: kohustusi ei ole võetud. BE, FR, IT: riigimonopol DE: loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööturu olukord ja areng
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud. IT: riigimonopol
i) 4. modelliagentuuri teenused (CPC 87209 osa)	Puuduvad.
j) 1. Juurdlusteenused (CPC 87301)	BE, BG, CY, CZ, DE, ES, EE, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud.

¹ Kommunaalteenuste horisontaalpiirangut kohaldatakse tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenuste suhtes, mis on kohustuslikud müügiloo andmiseks või volituste kasutamiseks (nt auto ülevaatus, toidu ülevaatus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	DK: juhatuse liikmetel kodakondsuse ja alalise elukoha nõue. Kohustusi ei ole võetud lennujaama valveteenuste osutamise korral. BG, CY, CZ, EE, FI, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: tegevusloa võib anda üksnes kodanikele või riiklikele registreeritud organisatsioonidele. ES: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Juurdepääsuks on vajalik eelnev luba. HR: piiranguteta.
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõuande teenused ¹ (CPC 8675)	FR: välisinvestoritel on vaja uurimis- ja geoloogilise luure teenuste tarbeks eriluba.
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Puuduvad
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: riigimonopol. SE: majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsesid luua oma terminali infrastruktuurirajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	SE: majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsesid luua oma terminali infrastruktuurirajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.
l) 4. Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Puuduvad

¹ Mõne kaevandamisega (mineraalid, nafta, gaas jne) seotud tegevusalade korral kohaldatakse horisontaalpiirangut kommunaalteenustele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-)masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-)seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused ¹ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Puuduvad
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	Puuduvad
n) fotograafiateenused (CPC 875)	CY, EE, MT: kohustusi ei ole võetud.
o) pakendamisteenused (CPC 876)	Puuduvad
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	LT, LV: kirjastamissektoris antakse asutamisõigus ainult riigis asutatud juriidilistele isikutele (mitte filiaalidele). PL: ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajatel kodakondsusnõue. SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	Puuduvad
r) 1. Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	DK: loa andmine riiklikele volitatud tõlkidele ja tõlkijatele võib piirata tegevusulatust. HR: piiranguteta Horvaatia kohtule kirjaliku ja suulise tõlke teenuse osutamise puhul. PL: kohustusi ei ole võetud vandetõlkide teenuste osutamise korral. BG, HU, SK: kohustusi ei ole võetud ametliku tõlkimise korral.
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamise teenused (CPC 87907)	Puuduvad

¹ Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.
Kontorimasinate ja –seadmete (k.a arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B. Arvutiteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	IT, PT: investorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE: tarbija krediidiandmepankade puhul investorite kodakondsusnõue. IT, PT: investorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904) ¹	Puuduvad
r) 6. Telekommunikatsioonialase nõustamise teenused (CPC 7544)	Puuduvad
r) 7. Telefonivastamisteenused (CPC 87903)	Puuduvad

¹ Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja mis on esitatud punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused (Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste käitlemisega ¹ seotud teenused ² vastavalt järgmisele allsektorite loetelule: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine ³ , sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus, ii) adresseeritud saadetiste ja pakkide käitlemine ⁴ , iii) adresseeritud ajakirjandustoodete käitlemine ⁵ , iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena, v) kiirkulleriteenused ⁶ eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste puhul, vi) aadressita postisaadetiste käitlemine, vii) dokumendivahetus ⁷	Puuduvad ⁸

¹ Mõistet „käitlemine” tuleks käsitleda kogumist, sorteerimist, vedu ja kättetoimetamist hõlmavana.

² Mõiste „postisaadeti” tähendab saadetist, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

³ Nt kirjad, postkaardid.

⁴ Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

⁵ Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

⁶ Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ning adressaadi muutmine teel oleva saadetise puhul, vastuvõtukinnitus.

⁷ Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja transpordiga varustamine kolmanda isiku poolt, millega võimaldatakse teenuse tellijatel postisaadeti omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. Postisaadeti – saadetised, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

⁸ Allsektoritele i–iv võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuse osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad reserveeritud teenuste valdkonda, s.t kirisaadetised hinnaga kuni 2,5-kordne avalik põhitariif ja mille kaal ei ületa 50 grammi,¹ lisaks kohtulike või haldusmenetluste käigus kasutatav tähtitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235 osa² ja CPC 73210 osa³)	

¹ Kirjasaadetis – mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse kätte saatja poolt saadetisele või selle ümbrisele märgitud aadressil. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid ei käsitata kirjasaadetistena.

² Posti maanteevedu omal kulul.

³ Posti õhuvedu omal kulul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Telekommunikatsiooniteenused Teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	
a) kõik elektromagnetiliste signaalide edastamist ja vastuvõtmist hõlmavad teenused, ¹ välja arvatud ringhääling ²	Puuduvad ³
b) satelliitlevi edastamise teenused ⁴	EL: sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmärke kooskõlas Euroopa Liidu elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga. BE: kohustusi ei ole võetud

¹ Teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1.B. Arvutiteenused.

² Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

³ Selgitav joonealune märkus: mõni Euroopa Liidu liikmesriik säilitab riikliku osaluse teatavates telekommunikatsiooniettevõtetes. Euroopa Liidu liikmesriigid jätavad endale õiguse sellise riikliku osaluse säilitamiseks tulevikus. See ei ole turulepääsu piirang. Belgias on riigi osalus ja hääleõigus Belgacomis vabalt määratud seadusandlike volituste alusel, nagu see on hetkel reguleeritud 21. märtsi 1991. aasta seadusega, mis käsitleb riigile kuuluvate majandusettevõtete reformi.

⁴ Teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis koosnevad raadio- ja telesaate edastamisest ja vastuvõtmisest satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki majapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide korral peavad välisinvestorid tegutsema koostöös kohalike investoritega alltöövõtjatena. CY, CZ, HU, MT, SK: kohustusi ei ole võetud
9. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete jm sõjavarustuse turustamine) Kõik allpool nimetatud allsektorid ¹	AT: kohustusi ei ole võetud pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise korral. Farmaatsiatoodete ja tubakatoodete turustamisel antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. FI: kohustusi ei ole võetud alkoholsete jookide ja farmaatsiatoodete turustamise korral. HR: piiranguteta tubakatoodete turustamise korral.
A. Komisjonimüügiagentide teenused	
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	Puuduvad
b) muud komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621)	Puuduvad

¹ Keemiakaupade, farmaatsiatoodete, meditsiiniotstarbeliste toodete (nt meditsiini- ja kirurgiaseadmed), meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete, sõjavarustuse ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise suhtes ning mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis ka tubaka ja tubakatoodete ning alkoholsete jookide turustamise suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Hulgimüügiteenused	
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	Puuduvad
b) telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgimüügiteenused (CPC 7542 osa)	Puuduvad
c) muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenused ¹)	FR, IT: tubaka riigimonopol. FR: hulgimüügiga tegelevatele apteekidele loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate apteekide geograafilise paiknemise tihedus.

¹ Kõnealused teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Jaemüügiteenused ¹ Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaade ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631) (Muude (mitteenergeetiliste) kaupade jaekaubandusteenused, v.a farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük ² (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297))	ES, FR, IT: tubaka riigimonopol. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: kaubamajadele (FR puhul üksnes suurtele kauplustele) loa väljastamisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaupluste arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. IE, SE: kohustusi ei ole võetud alkoholsete jookide jaemüügi korral. SE: loa väljastamisel ajutiseks kauplemiseks rõivaste, jalatsite ja toiduainetega, mida ei tarbita müügikohas, võib kohaldada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: mõju selles geograafilises piirkonnas olemasolevatele kauplustele.
D. Frantsiisimine (CPC 8929)	Puuduvad

¹ Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.I.

Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

² Farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921) B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922) C. Kõrgharidusteenused (CPC 923) D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	EU: eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. AT: kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste korral. Kohustusi ei ole võetud täiskasvanukoolituse teenuste korral raadio- ja telesaadete vahendusel. BG: kohustusi ei ole võetud esimese ja/või teise taseme hariduse teenuste osutamise korral välismaalastest füüsiliste isikute ja liitude poolt ning kõrgharidusteenuste osutamise korral. CZ, SK: juhatuse liikmete enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue. Kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste osutamise korral, v.a teise taseme järgse tehnika- ja kutsehariduse teenused (CPC 92310). CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud. EL: põhi- ja keskkoolide juhatuse liikmete enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue. Kohustusi ei ole võetud kõrgkoolide puhul, mis annavad välja tunnustatud riiklikke diplomeid. ES, IT: vajaduste test selliste eraülikoolide avamiseks, millel on õigus välja anda tunnustatud diplomeid ja kraade; menetlus hõlmab parlamendilt nõuande saamist. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus. HR: piiranguteta esimese taseme hariduse teenuste korral (CPC 921). Keskharidusteenuste korral: juriidiliste isikute puhul puuduvad. HU, SK: asutatavate koolide arvu võivad piirata tegevuslubade väljaandmise eest vastutavad kohalikud ametiasutused (või kõrgkoolide ja muude kõrgharidusasutuste puhul keskvõimuorganid). LV: kohustusi ei ole võetud puuetega õpilastele kutsekeskhariduse tüüpi haridusteenuste osutamise korral (CPC 9224). SI: kohustusi ei ole võetud põhikoolide puhul. Kesk- ja kõrgkoolide juhatuse liikmete enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. CZ, SK: eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. Juhatuse liikmete enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue.
11. KESKKONNATEENUSED ¹ A. Reoveeteenused (CPC 9401) ² B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404) ³ D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine a) saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (CPC 9406 osa) ⁴ E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse a) Loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 9409)	Puuduvad

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Vastab reoveekäitlusteenustele.

³ Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

⁴ Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: välisriigi kindlustusseltsi filiaalile tuleb keelduda andmast tegevusluba, kui kindlustajal ei ole oma kodumaal õiguslikku vormi, mis oleks vastav või võrreldav aktsiaseltsi või vastastikuse kindlustusseltsiga. BG, ES: enne teatavate kindlustusliikide osutamiseks filiaali või esinduse asutamist Bulgaarias või Hispaanias peab välisriigi kindlustajal olema vähemalt viis aastat luba tegeleda samade kindlustusliikidega oma päritoluriigis. EL: asutamisõigus ei hõlma esinduskontorite loomist ega muud kindlustusseltsi alalist kohalolekut, v.a juhul, kui sellised kontorid asutatakse agentuuride, filiaalide või peakontoritena. FI: vähemalt pooled kindlustusseltsi projekti elluvijatest, juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmetest peavad elama Euroopa Liidus, kui pädevad asutused ei ole teinud neile erandit. Välisriigi kindlustajatele ei anta tegevusluba tegutsemiseks Soomes filiaalina, kes annab kohustuslikku pensionikindlustust. IT: filiaalide asutamise luba antakse lõppkokkuvõttes järelevalveasutuste hinnangu alusel. BG, PL: kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). PT: filiaali loomiseks Portugalis peavad välisriikide kindlustusseltsid tõendama, et neil on vähemalt viie aasta pikkune tegutsemispraktika. Otseste filiaalide avamine ei ole lubatud kindlustusvahenduses, mis on reserveeritud vastavalt Euroopa Liidu liikmesriigi õigusele loodud äriühingutele. SK: välisriigi kodanikud võivad asutada aktsiaseltsina vormistatud kindlustusseltsi või teostada Slovaki Vabariigis registreeritud tütarettevõtete kaudu kindlustustegevust (filiaalid puuduvad). SE: kindlustusmaakleri teenust pakkuvaid äriühinguid, mis ei ole asutatud Rootsis, võib luua ainult filiaali kaudu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	EU: investeerimisfondide vara hoiulevõtjana võivad tegutseda ainult firmad, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. Avatud investeerimisfondide ja investeerimisettevõtete juhtimiseks tuleb asutada spetsialiseeritud fondivalitseja, mille peakontor ja registrijärgne asukoht on samas Euroopa Liidu liikmesriigis. BG: pensionikindlustusteenust võib pakkuda osaluse kaudu juriidilise isikuna asutatud pensionikindlustusettevõtetes (mitte filiaalides). Juhatuse esimehe ja direktorite nõukogu esimehe korral on nõutav alaline elukoht Bulgaarias. CY: Küprosel võivad väärtpaberite maaklerlusega tegeleda üksnes Küprose börsi liikmed (maaklerid). Maaklerfirma võib Küprose börsi liikmeks registreeruda üksnes siis, kui see on asutatud ja registreeritud vastavalt Küprose äriühinguõigusele (filiaalid ei ole lubatud). FI: vähemalt pooltel asutajatel, juhatuse liikmetel, vähemalt ühel nõukogu lihtliikmel ja ühel asendusliikmel ning isikul, kellel on krediitdiasutuse allkirjaõigus, peab olema alaline elukoht Euroopa Liidus. Pädevad asutused võivad teha erandi kõnealustest nõuetest. HR: piiranguteta, v.a arveldus- ja kliiringuteenused, kui Keskdepositoorium (CDA) on Horvaatias ainus teenusepakkuja. Mitteresidendid saavad CDA teenuseid kasutada võrdsetel alustel. HU: välisriigi institutsioonide filiaalid ei tohi osutada varahaldusteenuseid erapensionifondidele ega riskikapitali haldust. Finantsasutuse juhatuses peaks olema vähemalt kaks liiget, kes on Ungari kodanikud ja riigi elanikud asjaomaste välisvaluutat käsitlevate määruste tähenduses ja kes on vähemalt ühe aasta elanud alaliselt Ungaris.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IE: kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, mis toimivad avatud investeerimisfondide ja muutuvkapitaliga äriühingutena (välja arvatud ettevõtted, mis tegelevad ühise investeerimisega vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse (UCITS)), peavad usaldusisik/hoiulevõtja ja fondivalitseja olema asutatud Irimaal või mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis (filiaalid ei ole lubatud). Investeerimisusaldusühingute puhul peab vähemalt üks täisosanik olema asutatud Irimaal. Et saada Irimaal börsiliikmeks, peab üksusel olema kas I) Iirimaa tegevusluba, mis nõuab, et asutatud ühingu või seltsi peakontor/registrijärgne asukoht oleks Irimaal, või II) mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi tegevusluba vastavalt Euroopa Liidu investeerimisteenuste direktiivile.
	IT: selleks et saada luba Itaalias asutatud väärtpaberiarveldussüsteemi haldamiseks, peab äriühing olema asutatud juriidilise isikuna Itaalias (mitte filiaalina). Selleks et saada luba väärtpaberite keskdepositooriumi haldamiseks Itaalias, peab äriühing olema asutatud juriidilise isikuna Itaalias (mitte filiaalina). Kollektiivsete investeerimisskeemide korral, mis ei ole Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt ühtlustatud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtted (UCITS), peab usaldusisik/hoiulevõtja olema asutatud Itaalias või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis ja filiaali kaudu Itaalias. Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt ühtlustamata vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiselt investeerimise ettevõtete haldusäriühingud peavad samuti olema asutatud Itaalias (mitte filiaalid). Ainult pangad, kindlustusseltsid, investeerimisühingud ning Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt ühtlustatud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtted, mille seaduslik peakontor on Euroopa Liidus, või Itaalias asutatud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtted võivad tegutseda pensionifondide ressursihaldajana. Lävemüügi teostamiseks peavad vahendajad kasutama tegevusloaga finantsmüügimehi, kelle elukoht on mõne Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. Välisriigi vahendajate esinduskontorid ei või tegeleda tegevusega, mille eesmärk on osutada investeerimisteenuseid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LT: varahalduse eesmärgil nõutakse spetsialiseeritud fondivalitseja asutamist (mitte filiaalid). Vara hoiulevõtjana võivad tegutseda üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Leedus. PT: pensionifonde võivad hallata ainult Portugalis asutatud spetsialiseeritud äriühingud ja Portugalis asutatud kindlustusseltsid, kellel on luba elukindlustuse valdkonnas tegutsemiseks, või ettevõtted, kellel on luba hallata pensionifonde teistes Euroopa Liidu liikmesriikides (kohustusi ei ole võetud kolmandate riikide otseste filiaalide avamise korral). RO: välisriigi asutuste filiaalid ei või osutada varahaldusteenuseid. SK: investeerimisteenuseid võivad Slovaki Vabariigis osutada pangad, investeerimisettevõtted, investeerimisfondid ja väärtpaberidiilerid, mis on asutatud nõutava omakapitaliga aktsiaseltsina (mitte filiaalina). SI: kohustusi ei ole võetud erapensionifondide korral (vabatahtlikud pensionifondid). SE: hoiupanga asutaja peab olema Euroopa Liidus elav füüsiline isik.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED ¹ (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviastutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	EU: eraettevõtjate tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemide osalemiseks on nõutav kontsessioon. Võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, transpordi infrastruktuur, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. AT, SI: kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste korral. BG: kohustusi ei ole võetud haiglateenuste, kiirabiteenuste ja raviastutuste (v.a haiglateenused) korral. CZ, FI, MT, SE, SK: kohustusi ei ole võetud. HU, SI: kohustusi ei ole võetud sotsiaalteenuste korral. PL: kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste, raviastutuste (v.a haiglateenused) ja sotsiaalteenuste korral. BE, UK: kohustusi ei ole võetud kiirabiteenuste, raviastutuste (v.a haiglateenused) ning sotsiaalteenuste korral, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud. CY: piiranguteta haiglateenuste, kiirabiteenuste, raviastutuste, v.a haiglateenused, sotsiaalteenuste korral, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud.

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
14. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toidlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) välja arvatud õhusõidukites toidlustamise teenused ¹	BG: nõutav on asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina). IT: baaride, kohvikute ja restoranide suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PT: nõue moodustada äriühing, mille juriidiline asukoht on Portugalis (kohustusi ei ole võetud filiaalide puhul). CZ: elanikkonna kriteeriumil põhinev majandusvajaduste test.
C. Giiditeenused (CPC 7472)	BG, CY, HU, LT, MT, PL: kohustusi ei ole võetud

¹ Õhusõidukites toidlustamise teenused on esitatud punktis 17.D.a TRANSPORDI ABITEENUSTE all (lennuliikluse teenindamine).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
15. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud BG: kohustusi ei ole võetud, v.a teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192) ning teatrite lisateenused (CPC 96193). EE: kohustusi ei ole võetud muude meelelahutusteenuste korral (CPC 96199), v.a kinoteenused. LV: kohustusi ei ole võetud, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste ja meediaagentuuri teenused (CPC 962)	FR: välisosalus prantsuskeelseid väljaandeid kirjastavates äriühingutes ei tohi olla üle 20 % äriühing kapitalist ega hääleõigusest. Välisinvestorite meediaagentuuride asutamise suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet.
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused ¹ (CPC 963)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud AT, LT: eraettevõtjate osalemiseks raamatukogude, arhiivide, muuseumide jm kultuuriteenuste võrgus on nõutav kontsessioon või litsents.
D. Sporditeenused (CPC 9641)	AT, SI: kohustusi ei ole võetud suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste korral. BG, CY, CZ, EE, LV, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	Puuduvad

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
16. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport¹	
a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž) ²	EU: kohustusi ei ole võetud registreeritud äriühingute asutamisel asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SE: fiiderteenused tegevusloa alusel.
B. Siseveetransport³	
a) reisijatevedu (CPC 7221) b) kaubavedu (CPC 7222)	EU: meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EU: kohustusi ei ole võetud registreeritud äriühingute asutamisel asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku käitamiseks. AT: kodakondsusnõue füüsiliste isikute laevandusettevõtte asutamisel. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib juhatuse ja nõukogu liikmete kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI: teenuseid võivad osutada üksnes Soome lipu all sõitvad laevad. HR: piiranguteta

¹ Sadamateenuste ja muude meretransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Hõlmab fiiderteenuseid ja rahvusvaheliste merevedajate seadmete teisdamist samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

³ Kommunaalteenuste horisontaalpiirangut kohaldatakse sadamateenuste ja muude siseveetransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetransport ¹ a) reisijatevedu (CPC 7111) b) kaubavedu (CPC 7112)	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: piiranguteta
D. Maanteetransport ²	
a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	EU: välisinvestorid ei saa Euroopa Liidu liikmesriigis transporditeenuseid osutada (kabotaaž), v.a mitteregulaarsete bussiteenuste (koos juhiga) rentimine. EU: majandusvajaduste test taksoteenuste puhul. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. AT, BG: ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: nõutav luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. LV, SE: riiklikult registreeritud sõidukite kasutamise puhul asutatud üksuse nõue. ES: majandusvajaduste test CPC 7122 korral. Põhikriteeriumid: kohalik nõudlus. IT, PT: majandusvajaduste test limusiiniteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. ES, IE, IT: majandusvajaduste test linnadevahelise bussiveo teenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. FR: kohustusi ei ole võetud linnadevahelise bussiveo teenuste korral.

¹ Avaliku omandi kasutamist eeldavate raudteetransporditeenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) kaubavedu ¹ (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul ²)	AT, BG: ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: nõutav luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. LV, SE: riiklikult registreeritud sõidukite kasutamise puhul asutatud üksuse nõue. IT, SK: majandusvajaduste test. Põhikriteerium on kohalik nõudlus.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ^{3 4} (CPC 7139)	AT: ainuõigused võib anda üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus.

¹ Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.
² CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A. Posti- ja kulleriteenused.
³ Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.
⁴ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
17. TRANSPORDI ABITEENUSED ¹	
A. Meretranspordi abiteenused ² a) meretranspordi lastikäitlemisteenused b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) laevade agenteerimisteenused f) meretranspordi ekspedeerimisteenused	EU: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga, püksiirteenuste ja meretranspordi tugiteenuste korral. IT: majandusvajaduste test meretranspordi lastikäitlemisteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. SI: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: c) tollivormistusteenused, d) konteinerjaama- ja depooteenused, e) mereagentuuriteenused ja f) meretranspordi ekspedeerimisteenused. Järgmiste teenuste korral: a) mereveose käitlemisteenused, b) hoiustamis- ja laoteenused, j) muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine), h) püksiirteenused ja i) meretranspordi tugiteenused: puuduvad, v.a nõue, et välismaised juriidilised isikud peavad asutama Horvaatias äriühingu, kellele sadamavaldaja on andnud avaliku pakkumismenetluse tulemusena tegevusloa. Teenusepakkujate arvu võidakse piirata vastavalt sadamate võimsuspiiridele.

¹ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.

² Sadamateenuste, muude avaliku omandi kasutamist eeldavate meretranspordi abiteenuste ning püksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214) i) meretranspordi abiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine) (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused ¹ a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7223) e) puksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi abiteenused (CPC 745 osa) g) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	EU: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomastes riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EU: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga, puksiirteenuste ja siseveetranspordi tugiteenuste korral. AT: kodakondsusnõue füüsiliste isikute laevandusettevõtte asutamisel. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib juhatuse ja nõukogu liikmete kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. HU: asutamisel võidakse nõuda riigi osalust. SI: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). HR: piiranguteta.

¹ Sadamateenuste, muude avaliku omandi kasutamist eeldavate meretranspordi abiteenuste ning puksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused ¹ a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) puksiirteenused (CPC 7113) e) raudteetranspordi abiteenused (CPC 743) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa) g) tollivormistusteenused	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. SI: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: d) puksiirteenused ja g) tollivormistusteenused. HU: kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste korral. PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisisised piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes tolliagendid, kelle elukoht asub Euroopa Liidu territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. FI: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.
D. Maanteetranspordi abiteenused ² a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	AT: kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) saab anda loa üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla kuni 49 %. FI: kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) on nõutav luba, mis ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. SI: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis

¹ Avaliku omandi kasutamist eeldavate teenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Avaliku omandi kasutamist eeldavate teenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124) e) maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa) g) tollivormistusteenused	asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: g) tollivormistusteenused d) kommertsveokite rent (koos juhiga) HU: kohustusi ei ole võetud tollivormistusteenuste korral. PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisisised piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes esindajad, kelle elukoht asub Euroopa Liidu territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. FI: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.
D. Õhutranspordi abiteenused	
a) lendude teenindus (sh toitlustamine)	EU: teenuseliigid sõltuvad lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks. BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: piiranguteta.
b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: külmutatud või jahutatud kaupade hoiustamisteenuste ning vedelike või gaaside mahtkaubana hoiustamise teenuste korral sõltuvad teenuseliigid lennujaama suurusest. Teenuseosutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks.
c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HU: kohustusi ei ole võetud SI: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) õhusõidukite rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 734)	EU: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või, kui litsentsi andnud Euroopa Liidu liikmesriik lubab, siis ka mujal Euroopa Liidus. Õhusõiduki registreerimiseks võib olla nõutav, et õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik. Õhusõidukit käitava lennuettevõtja omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik.
e) müük ja turustamine	EU: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused.
f) arvutipõhine ettetellimissüsteem	EU: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused.
g) lennujaamade juhtimine ¹	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: välisosalus piirdub 49 %-ga. HR: piiranguteta.

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) tollivormistusteenused	BG: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). SI, LV: tollivormistust võivad teha üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid). HR, HU: kohustusi ei ole võetud PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisisestel piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes tolliagendid, kelle elukoht asub Euroopa Liidu territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. FI: kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.
E. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ¹ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused ² (CPC 742 osa)	Puuduvad

¹ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud punktis 18.C ENERGIATEENUSTE all.

² Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
18. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused ¹ (CPC 883) ²	Puuduvad
B. Kütuste torustransport ³ (CPC 7131)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
C. Torude kaudu veetavate kütuste hoiustamis- ja ladustamisteenused ⁴ (CPC 742 osa)	CY, CZ, MT, PL, SK: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli omandamine. Kohustusi ei ole võetud otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüügiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenused ⁵	EU: kohustusi ei ole võetud elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenuste korral.

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

² Hõlmab järgmisi tasu eest või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsti geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.

Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.

Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8. EHITUSTEENUSED

³ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

⁴ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

⁵ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Mootorikütuse jaemüügiteenused (CPC 613) F. Kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ja elektri, (muu kui balloongaasi, auru ja kuuma vee jaekaubandusteenused ¹	EU: kohustusi ei ole võetud mootorkütuse, elektri, (muu kui balloongaasi, auru ja kuuma vee jaekaubandusteenuste korral. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüügi korral kohaldatakse kaubamajadele (Prantsusmaa korral üksnes suurtele kauplustele) loa andmisel majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaupluste arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.
G. Energiajaotusega seotud teenused ² (CPC 887)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, HU, IT, LU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste puhul, kus need puuduvad. SI: kohustusi ei ole võetud, v.a gaasijaotusega kaasnevate teenuste puhul, kus reservatsioonid puuduvad.

¹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

² Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut, v.a nõustamisteenuste korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	Puuduvad
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdsetel alustel. Majandusvajaduste test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdsetel alustel. Majandusvajaduste test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse võrdsetel alustel. Majandusvajaduste test seab kohaldamise korral piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ^{1 2} (CPC ver. 1.0 97230)	Puuduvad
g) sidevõrguteenused (CPC 7543)	Puuduvad

¹ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h: Meditsiiniteenused, 6.A.j.2: Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused ja tervishoiuteenused (13.A ja 13.C).

² Ühiskondlike teenuste horisontaalpiirangud kehtivad spaateenuste ja mitteravimassaažide puhul, mida osutatakse ühiskondliku tähtsusega paikade, nt teatavate veekogude juures.

(Lepingu VIII lisa jagu B, millele on viidatud lepingu artiklis 118)

PIIRIÜLESE TEENUSTE OSUTAMISEGA SEOTUD KOHUSTUSTE LOEND

(viidatud käesoleva lepingu artiklis 118)

JAGU B

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg

MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Allpool olevas kohustuste loendis on esitatud käesoleva lepingu artikli 121 kohaselt liberaliseeritud teenuste sektorid ning nendes sektorites Andide riikide teenuste ja teenuseosutajate suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loend koosneb järgmistest osadest:

- a) esimene veerg, milles on näidatud sektor või allsektor, kus pool on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mil määral reservatsioone kohaldatakse;
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui alalõigus b nimetatud veerus on Euroopa Liidu liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata Euroopa Liidu liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta¹.

Käesoleva lepinguga hõlmatud sektorites või allsektorites, mis ei sisaldu alljärgnevas loendis, ei ole piiriülese teenuste osutamise puhul kohustusi võetud.

¹ Kui kõnealuses sektoris puuduvad Euroopa Liidu liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalseid reservatsioone või valdkondlikke Euroopa Liidu reservatsioone, mida võidakse kohaldada.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:
 - a) CPC – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, nr 77, CPC prov, 1991), ning
 - b) CPC ver. 1.0 – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).
3. Alljärgnev loend ei sisalda kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piiranguid käesoleva lepingu artiklite 119 ja 120 tähenduses. Neid meetmeid (nt loavajadus, universaalteenuse osutamise kohustused, vajadus kvalifikatsioonide tunnustamise järele reguleeritud sektorites, vajadus sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul Andide riikide teenuseosutajate suhtes.
4. Allpool olev loend ei piira teatud teenuste sektorite ja allsektorite mooduse nr 1 teostatavust ning riigimonopoli ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendis.
5. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend poolte määratud subsidiumeid käsitlevaid meetmeid.
6. Kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejärgustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: piirangud välisinvestoritele maa ja kinnisvara omandamisel ¹ .
1. ÄRITEENUSED	
A. Erialateenused	
a) õigusabiteenused (CPC 861) ² õigusabi ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, <i>huissiers de justice</i> 'id või muud <i>officiers publics et ministériels</i> 'id	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT, CY, ES, EL, LT, MT, SK: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse riigisisese (Euroopa Liidu ja selle liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: piiranguteta Horvaatia õiguse praktiseerimisel. BE, FI: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõudega. Belgias kohaldatakse kvoote kassatsioonikohtus (hisp <i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamise suhtes.

¹ Teenustesektorite puhul piirduvad need piirangud olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

² Hõlmab õigusabi-, esindus-, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenuseid.
Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning õigusteenuse nagu mis tahes muu teenuse osutamise puhul kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muu hulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane asukoht vastuvõtvas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu Euroopa Liidu advokatuuri, tegutsedes isiklikult või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel, ning Euroopa Liidu liikmesriikide õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu liikmesriigi advokatuuri, tegutsedes isiklikult või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes ühenduse pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on aga lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	BG: välismaalastest advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht. FR: advokaatide pääsu suhtes kutsealadele <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet. HU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõudega. Välismaalastest advokaatide korral piirdub nende õigustegevus õigusabi andmisega.
	LV: vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: õigusteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis, ja Taanis registreeritud õigusbüroodel. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. SE: advokatuuri vastuvõtmise puhul, mis on vajalik Rootsi kutsenimetuse <i>advokat</i> kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.
b) 1. Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	Mooduse nr 1 korral FR, HU, IT, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindusõiguse korral. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, välja arvatud majandusarvestusteenused)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: kohustusi ei ole võetud AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpapieribörsi seadus, pangandusseadus jne) ettenähtud auditite tegemise korral. HR: välismaised audiitorifirmad võivad pakkuda Horvaatia territooriumil auditeerimisteenuseid, kui nad on seal asutanud filiaali. SE: üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute juures, nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes need isikud võivad olla aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte, mis praktiseerib nõuetele vastavat auditeerimist (riigi huvides). Heakskiidu saamiseks on nõutav alaline elukoht. LT: audiitori aruanne tuleb koostada koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ¹	Mooduse nr 1 korral AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul. CY: maksunõunikel peab olema rahandusministri luba. Loa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Neid kriteeriume kohaldatakse analoogselt välisinvesteeringutele antavate lubade puhul (loetletud horisontaaljaos), sest need kehtivad selle allsektori suhtes, kusjuures alati arvestatakse tööhõive olukorraga. BG, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a. Õigusteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) arhitektuuriteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	Mooduse nr 1 korral AT: kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste puhul. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: kohustusi ei ole võetud DE: kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse riiklikke eeskirju. HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda arhitektiteenuseid Horvaatia Arhitektide Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Piiranguteta linnaplaneerimise korral. HU, RO: kohustusi ei ole võetud maastikuarhitektuuriteenuste puhul. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
f) inseneriteenused ja g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	Mooduse nr 1 korral AT, SI: kohustusi ei ole võetud, v.a planeerimisteenuste puhul. BG, CY, EL, IT, MT, PT: kohustusi ei ole võetud HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda inseneriteenuseid Horvaatia Inseneride Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: kohustusi ei ole võetud HR: piiranguteta, välja arvatud telemeditsiin SI: kohustusi ei ole võetud sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste, vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise ning lahangu puhul. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) veterinaariateenused (CPC 932)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, MT, NL, PT, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud UK: kohustusi ei ole võetud, v.a veterinaararstidele osutatavate veterinaarlabori- ja veterinaartehniliste teenuste ning üldnõustamise, juhiste ja teabe (nt lemmikloomade toitmine, käitumine ja hooldus) andmise puhul. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa) j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud FI, PL: kohustusi ei ole võetud, v.a õdede puhul. HR: piiranguteta, välja arvatud telemeditsiin: Mooduse nr 2 korral Puuduvad
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused ¹	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI. UK: kohustusi ei ole võetud CZ, LV, LT: kohustusi ei ole võetud, v.a postimüügi korral. HU: kohustusi ei ole võetud, v.a CPC 63211 korral. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
B. Arvuti- ja arvutialased teenused (CPC 84)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad

¹ Ravimite üldsusele tarnimisel sarnaselt muude teenuste osutamisega kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -kord. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimise õigus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Teadus- ja arendusteenused	
a) loodusteaduslikud uurimis- ja arendusteenused (CPC 851) b) sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud uurimis- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused) ¹ c) interdistsiplinaarsed uurimis- ja arendusteenused (CPC 853)	Nii a kui ka b puhul: Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakorter on Euroopa Liidus. b puhul: Puuduvad
D. Kinnisvarateenused ²	
a) oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud HR: nõutav kaubanduslik kohalolek. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
b) tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud HR: nõutav kaubanduslik kohalolek. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
E. Rendi-/liisinguteenused (ilma juhita)	
a) laevadega seotud teenused (CPC 83103)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, DE, HU, MT, RO: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 1.A.h. Ravi- ja hambaraviteenused.

² Asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagentide kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ning juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) õhusõidukitega seotud teenused (CPC 83104)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud EU: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Vabastusi võib anda lühiajaliste rendilepingute puhul või erakorralistel asjaoludel.
c) muude transpordivahenditega seotud teenused (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
d) muude masinate ja seadmetega seotud teenused (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
e) isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud EE: kohustusi ei ole võetud, v.a eelnevalt lindistatud videokassettide koduseadmetes kasutamiseks laenutamise teenuste korral.
f) telekommunikatsiooniseadmete rent (CPC 7541)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad.
F. Muud äriteenused	
a) reklaam (CPC 871)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad.
b) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
c) juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad.
d) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral HU: kohustusi ei ole võetud vahekohtu- ja lepitusteenuste korral (CPC 86602).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	Mooduse nr 1 korral IT: kohustusi ei ole võetud bioloogide ja keemiaanalüütikute kutseala puhul. HR: piiranguteta kohustuslike tunnistuste ja sarnaste ametlike dokumentidega seotud teenuste puhul BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: kohustusi ei ole võetud HR: piiranguteta kohustuslike tunnistuste ja sarnaste ametlike dokumentidega seotud teenuste puhul
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	Mooduse nr 1 korral IT: kohustusi ei ole võetud agronoomi ja <i>periti agrari</i> tegevusalade puhul. CY, EE, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
g) kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	Mooduse nr 1 korral LV, MT, RO, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
h) tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad.
i) personali töölerakendamise ja värbamise teenused	
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud
i) 2. Töölerakendamisteenused (CPC 87202)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud
j) 1. Juurdlusteenused (CPC 87301)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: kohustusi ei ole võetud
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral HU: kohustusi ei ole võetud CPC 87304 ja CPC 87305 korral. BE, BG, CY, CZ, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: kohustusi ei ole võetud
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: kohustusi ei ole võetud uurimisteenuste korral. HR: põhilisi geoloogilisi, geodeetilisi ja mäendusalseid nõustamisteenuseid ning asjaomaseid keskkonnakaitsealaseid nõustamisteenuseid võib Horvaatia territooriumil teostada üksnes ühiselt kohalike juriidiliste isikutega või nende kaudu. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral Merelaevade korral: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud Siseveelaevade korral: EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaaside ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
l) 4. Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-)masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-)seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused ¹ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
n) fotograafiateenused (CPC 875)	Mooduse nr 1 korral CY, MT: kohustusi ei ole võetud AT, EE, HU, LV, LT, PL, SE, SI: kohustusi ei ole võetud aerofotograafiateenuste puhul. HR, LV: kohustusi ei ole võetud erifotograafiateenuste puhul (CPC 87504). Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

¹ Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 1.F.1.1–1.F.1.4.
Kontorimasinate ja –seadmete (k.a arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 1.B. ARVUTITEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
o) pakendamisteenused (CPC 876)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
r) 1. Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	Mooduse nr 1 korral PL: kohustusi ei ole võetud vandetõlkide teenuste korral. HU, SK: kohustusi ei ole võetud ametliku tõlkimise korral. HR: piiranguteta ametlike dokumentide puhul Mooduse nr 2 korral Puuduvad
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamise teenused (CPC 87907)	Mooduse nr 1 korral DE: kõikide välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse riiklikke eeskirju. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904) ¹	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
r) 6. Telekommunikatsioonialase nõustamise teenused (CPC 7544)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad

¹ Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 8442 alla ja on esitatud punktis 1.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 7. Telefonivastamisteenused (CPC 87903)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
2. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused (Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste käitlemisega ¹ seotud teenused ² vastavalt järgmisele allsektorite loetelule: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine ³ , sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus, ii) adresseeritud saadetiste ja pakkide käitlemine ⁴ , iii) adresseeritud ajakirjandustoodete käitlemine ⁵ , iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena, v) kiirkulleriteenused ⁶ eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste korral, vi) aadressita postisaadetiste käitlemine, vii) dokumendivahetus ⁷	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad ⁸

¹ Mõistet „käitlemine” tuleks käsitleda kogumist, sorteerimist, vedu ja kättetoimetamist hõlmavana.

² Mõiste „postisaadetis” tähendab saadetist, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

³ Nt kirjad, postkaardid.

⁴ Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

⁵ Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

⁶ Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ning adressaadi muutmise teel oleva saadetise puhul, vastuvõtukinnitus.

⁷ Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja transpordiga varustamine kolmanda isiku poolt, millega võimaldatakse teenuse tellijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. Postisaadetis – saadetised, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

⁸ Allsektoritele i–iv võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuse osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad reserveeritud teenuste valdkonda, s.t kirisaadetised hinnaga kuni 2,5-kordne avalik põhitariif ja mille kaal ei ületa 50 grammi, ¹ lisaks kohtulike või haldusmenetluste käigus kasutatav tähitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235 osa ² ja CPC 73210 osa ³)	

¹ Kirjasaadetis – kirjalik kirjavahetus mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse kätte saatja saadetisele või selle ümbrisele märgitud aadressil. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid ei käsitata kirisaadetistena.

² Posti maanteevedu omal kulul.

³ Posti õhuvedu omal kulul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Telekommunikatsiooniteenused Teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	
a) kõik elektromagnetiliste signaalide edastamist ja vastuvõtmist sisaldavad teenused, ¹ välja arvatud ringhääling ²	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
b) satelliitlevi edastamise teenused ³	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: puuduvad, v.a see, et selle sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmärke kooskõlas Euroopa Liidu elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga. BE: kohustusi ei ole võetud
3. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Mooduse nr 1 korral CY, CZ, HU, LV, MT, SK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1.B Arvutiteenused.

² Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatorite ühenduskanaleid.

³ Teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis koosnevad raadio- ja telesaate edastamisest ja vastuvõtmisest satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki majapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
4. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete jm sõjavarustuse turustamine) A. Komisjonimüügiagentide teenused a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaaniahade ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) b) muud komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621) B. Hulgimüügiteenused a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaaniahade ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: kohustusi ei ole võetud kemikaalide ja väärismetallide (ja -kivide) turustamise korral. AT: kohustusi ei ole võetud pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise korral. AT, BG: kohustusi ei ole võetud meditsiiniotstarbeliste toodete, nt meditsiini- ja kirurgiaseadmete, meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete turustamise korral. HR: piiranguteta tubakatoodete turustamise korral. Mooduse nr 1 korral AT, BG, PL, RO: kohustusi ei ole võetud tubaka ja tubakatoodete turustamise korral. IT: hulgikaubandusteenuste puhul tubaka riigimonopol. BG, FI, PL, RO: kohustusi ei ole võetud alkoholsete jookide turustamise korral. SE: kohustusi ei ole võetud alkoholsete jookide turustamise korral. AT, BG, CZ, FI, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud farmaatsiatoodete turustamise korral. BG, HU, PL: kohustusi ei ole võetud kaubamaaklerite teenuste puhul. FR: komisjonimüügiagentide teenuste puhul ei ole kohustusi võetud, kui teenuseid osutavad riiklike huvidega seotud seitsmeteistkümmel (17) värskete toiduainete turul tegutsevad ettevõtjad ja maaklerid. Kohustusi farmaatsiatoodete hulgimüügi korral. MT: kohustusi ei ole võetud komisjonimüügiagentide teenuste korral. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud jaemüügiteenuste puhul, v.a postimüük.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgimüügiteenused (CPC 7542 osa) c) muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenused ¹⁾) C. Jaemüügiteenused ²⁾ Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631) Muude (mitteenergeetiliste) kaupade jaemüügiteenused, v.a farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük ³⁾ (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297) D. Frantsiisimine (CPC 8929)	

¹ Teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

² Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.B ja 1.F.l. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 13.E ja 13.F.

³ Farmaatsia-, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
5. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: kohustusi ei ole võetud
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduste nr 1 ja nr 2 korral LV: kohustusi ei ole võetud puuetega õpilastele teise taseme tehnika- ja kutsehariduslike teenustega seotud haridusteenuste osutamise korral (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud Mooduste nr 1 ja nr 2 korral CZ, SK: kohustusi ei ole võetud kõrgharidusteenuste korral, välja arvatud keskkoolijärgsed tehnilise ja kutsehariduse teenused (CPC 92310)
D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT: kohustusi ei ole võetud raadio- ja teleaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste puhul. CY, FI, MT, RO, SE: kohustusi ei ole võetud.
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud. HR: puuduvad kirjavahetuse või telekommunikatsiooni teel antava hariduse puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. KESKKONNATEENUSED A. Reoveeteenused (CPC 9401) ¹ B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404) ² D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine a) saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (CPC 94060 osa) ³ E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse a) Loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 94090)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenuste korral. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Vastab reoveekäitlusteenustele.

² Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

³ Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega: i) merelaevandus, kommertslennundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused, ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. AT: müügitoetustegevus ja vahendus väljaspool Euroopa Liitu asutatud tütarettevõtja või väljaspool Austriat asutatud filiaali nimel (välja arvatud edasikindlustus ja retrotsessioon) on keelatud. Kohustusliku õhuveokindlustuse lepinguid võib sõlmida ainult Euroopa Liidus asutatud tütarettevõtja või Austrias asutatud filiaal. Kindlustuslepingute pealt (välja arvatud edasikindlustus või retrotsessioon), mille sõlmib tütarettevõtja, mis ei ole asutatud Euroopa Liidus, või filiaal, mis ei ole asutatud Austrias, võetakse kõrgemat kindlustuspreemia maksu. Kõrgemast maksust võib teha erandeid. DK: kohustusliku õhuveokindlustuse lepinguid võivad sõlmida ainult Euroopa Liidus asutatud firmad. Ükski isik ega äriühing (sh kindlustusseltsid) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevate asutuste poolt litsentsitud kindlustusseltside ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele. DE: kohustuslikku õhusõidukindlustust võib anda üksnes Euroopa Liidus asutatud tütarettevõtja või Saksamaal asutatud filiaal. Kui välisriigi kindlustusselts on asutanud Saksamaal filiaali, võib see sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordiga seotud kindlustuslepinguid üksnes Saksamaal asutatud filiaali kaudu. FR: maismaaveoriskide kindlustusteenust võivad osutada ainult Euroopa Liidus asutatud kindlustusseltsid. PL: kohustusi ei ole võetud edasikindlustuse ja retrotsessiooni korral, v.a kaupade riskid rahvusvahelises kaubanduses.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PT: õhu- ja meretranspordi kindlustust, mis hõlmab kaupu, õhusõidukit, laevakeret ja vastutust, võivad anda ainult Euroopa Liidus asutatud äriühingud; ainult Euroopa Liidus registrisse kantud isikud või äriühingud võivad tegutseda sellise kindlustustegevuse vahendajatenä Portugalis. RO: edasikindlustus rahvusvahelisel turul on lubatud vaid juhul, kui riski ei saa edasi kindlustada siseturul. ES: aktuaari teenuste puhul elukohanõue ja kolmeaastane vastav kogemus. Mooduse nr 1 korral AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse vahendamise teenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega: i) merelaevandus, kommertslennundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. BG: kohustusi ei ole võetud otsekindlustuse korral, välja arvatud teenuste puhul, mida osutavad välisriigi teenuseosutajad välisriigi isikutele Bulgaaria Vabariigi territooriumil. Välisriigi kindlustusseltsid ei või sõlmida otse kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustuse ega vastutuskindlustuse lepinguid, mis on seotud Bulgaaria Vabariigis olevate riskidega. Välisriigi kindlustusselts võib kindlustuslepingu sõlmida ainult filiaali kaudu. Kohustusi ei ole võetud hoiusekindlustuse ning samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide korral. CY, LV, MT: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega: i) merelaevandus, kommertslennundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LT: kohustusi ei ole võetud otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud järgmisega: i) merelaevandus, kommertslennundus ning kosmoselennud ja -veod (sealhulgas satelliidid), mille puhul kindlustus katab mis tahes osa või kõik alljärgnevast: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad mis tahes kohustused ning ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga, v.a maismaatranspordi puhul, kui risk asub Leedus. BG, LV, LT, PL: kohustusi ei ole võetud kindlustusvahenduse korral. FI: ainult kindlustajad, kelle peakontor asub Euroopa Liidus või kellel on filiaal Soomes, võivad pakkuda otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid. Kindlustusmaakleri teenuste osutamise tingimuseks on alaline tegevuskoht Euroopa Liidus. HR: piiranguteta otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste korral, v.a: a) elukindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele; b) kahjukindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele, v.a liikluskindlustus; c) mere-, lennu-, transpordikindlustus. HU: Ungari territooriumil võivad kindlustusseltsid, mis ei ole Euroopa Liidus asutatud, osutada otsekindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu. IT: kohustusi ei ole võetud aktuaaride puhul. Kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Itaalias kehtiva riskivastutuskindlustuse lepinguid võivad pakkuda ainult ühenduses asutatud kindlustusseltsid. Nimetatud lisatingimus ei kehti rahvusvaheliste vedude puhul, mis hõlmavad importi Itaaliasse. SE: otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, kui välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusselts kuuluvad samasse kontserni või kui nad on sõlminud omavahelise koostöö lepingu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud vahendusteenuste puhul. BG: otsekindlustuse korral võivad Bulgaaria füüsilised ja juriidilised isikud, samuti välisriigi isikud, kes tegutsevad ärivaldkonnas Bulgaaria Vabariigi territooriumil, sõlmida oma ärivaldkonnaga seotud kindlustuslepinguid üksnes Bulgaarias kindlustustegevuse luba omavate teenuse osutajatega. Kindlustushüvitis, mis tuleneb kõnealustest lepingutest, makstakse välja Bulgaarias. Kohustusi ei ole võetud hoiusekindlustuse ning samalaadsete tagatissüsteemide ning kohustuslike kindlustusskeemide korral. HR: piiranguteta otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste korral, v.a: a) Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada elukindlustust; b) kahjukindlustus; i) Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada muud kahjukindlustust kui liikluskindlustus; ii) isiku- või varakindlustus, mida Horvaatias ei pakuta; - äriühingud, kes ostavad kindlustusteenust välismaalt seoses investeringutega välismaistesse tööstusettevõtetesse, sh nende tööstusettevõtete sisseseade kindlustus; - välislaenude tagasisaamise kindlustus (tagatise kindlustus); - nende täielikus omandis ettevõtete ja ühisettevõtete isiku- ja varakindlustus, kelle majandustegevus toimub välisriigis, kui see on kooskõlas asjaomase riigi õigusaktidega või kui seda nõuavad nende registreerimistingimused; - ehitatavad või remonditavad laevad, kui nii on sätestatud välismaise kliendiga (ostjaga) sõlmitud lepingus; c) mere-, lennu-, transpordikindlustus. IT: kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Itaalias kehtiva riskivastutuskindlustuse lepinguid võivad pakkuda ainult ühenduses asutatud kindlustusseltsid. Nimetatud lisatingimus ei kehti rahvusvaheliste vedude puhul, mis hõlmavad importi Itaaliasse.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: kohustusi ei ole võetud, v.a finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. BE: investeerimisega seotud nõustamistegevuseks on nõutav äriühingu asutamine Belgias. BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. CY: kohustusi ei ole võetud, v.a vabalt võõrandatavate väärtpaberitega kauplemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. EE: hoiuste vastuvõtmise korral nõutav Eesti Finantsinspektsiooni luba ja registreerimine aktsiaseltsi, tütarettevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusaktidele. EE: investeerimisfondide juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine ja investeerimisfondide vara tohivad hoiustada ainult äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. HR: piiranguteta, v.a laenuandmise, kapitalirendi, makse- ja arveldusteenuste, tagatis- ja garantiitehingute, rahamaaklerluse, finantsteabe esitamise ja edastamise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. LT: avatud investeerimisfondide ja investeerimisfirmadena tegutsemiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine; investeerimisfondide vara tohivad hoiustada ainult firmad, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IE: investeerimisteenuste osutamise või investeerimise nõustamise puhul on vaja kas: I) Iirimaa tegevusluba, mille puhul on tavaliselt nõutav, et üksus oleks asutatud ühingu, seltsi või füüsilisest isikust ettevõtjana ja igal nimetatud juhul pea-/registrijärgse kontoriga Iirimaa (mõnel juhul tegevusluba ei nõuta, näiteks kui kolmandast riigist pärit teenusepakkujal ei ole Iirimaa kaubanduslikku kohalolekut ja seda teenust ei osutata eraisikutele), või II) mõne teise liikmesriigi tegevusluba kooskõlas Euroopa Liidu investeerimisteenuste direktiiviga. IT: kohustusi ei ole võetud <i>promotori di servizi finanziari</i> (ehk finantsteenuste osutaja) puhul. LV: kohustusi ei ole võetud, v.a osalemisel igat liiki väärtpaberite emiteerimises, finantsteabe esitamisel ja finantsandmete töötlemisel ning nõustamis- ja muude abiteenuste korral, v.a vahendus. LT: pensionifondide haldamiseks on nõutav kaubanduslik kohalolek. MT: kohustusi ei ole võetud, v.a hoiuste vastuvõtmise, igat liiki laenamise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PL: finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või mõne muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue. RO: kohustusi ei ole võetud kapitalirendi korral, kauplemisel rahaturu instrumentide, välisvaluuta, derivatiivtoodete, vahetuskursi ja intressimäära instrumentide, vabalt kaubeldavate väärtpaberite ning muude vabalt kaubeldavate instrumentide ja finantsvaradega, osalemisel igat liiki väärtpaberite emiteerimises, varahaldamisel ning finantsvara eest arveldamis- ja kliiringuteenuste osutamisel. Maksed ja rahaülekangeteenused on lubatud üksnes residentpanga kaudu. SI: 1) riigi võlakirjadeemissioonides osalemine ja pensionifondide haldamine: kohustusi ei ole võetud. 2) Kõik teised allsektorid, v.a finantsteabe pakkumine ja edastamine, krediidi vastuvõtmine (igat liiki laenamine) ning omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate tagatiste ja kohustuste vastuvõtmine välisriigi krediidiasutustelt ning nõustamis- ja muud finantsabiteenused: kohustusi ei ole võetud Sloveenia börsi liikmed peavad olema asutatud Sloveenia Vabariigis või olema välismaiste investimisühingute või pankade filiaalid. Mooduse nr 2 korral BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. PL: finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
8. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Haiglateenused (CPC 9311) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral BE: kohustusi ei ole võetud sotsiaalteenuste korral, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud.
9. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) välja arvatud õhusõidukites toitlustamise teenused ¹	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud, v.a toitlustamise korral. HR: piiranguteta. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, HU, MT, SK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
C. Giiditeenused (CPC 7472)	Mooduse nr 1 korral BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 12.D.a (Lennuliikluse teenindamine).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: kohustusi ei ole võetud BG: kohustusi ei ole võetud, v.a teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192); teatrite lisateenused (CPC 96193). EE: kohustusi ei ole võetud muude meelelahutusteenuste korral (CPC 96199), v.a kinoteenused. LT, LV: kohustusi ei ole võetud, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste ja meediaagentuuri teenused (CPC 962)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused (CPC 963)	Mooduse nr 1 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
D. Sporditeenused (CPC 9641)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral AT: kohustusi ei ole võetud suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste korral. BG, CZ, HR, LV, MT, PL, RO, SK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 1 korral CY, EE: kohustusi ei ole võetud

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
11. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž) ¹	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI ja SE: fiiderteenused tegevusloa alusel.
B. Siseveetransport a) reisijatevedu (CPC 7221) b) kaubavedu (CPC 7222)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomastes riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. AT: kodakondsusnõue füüsiliste isikute laevandusettevõtte asutamisel. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib tegevdirektorite enamuse, juhatuse ja nõukogu liikmete kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG, CY, CZ, EE, FI, HR, HU, LT, MT, RO, SE, SI, SK: kohustusi ei ole võetud
C. Raudteetransport a) reisijatevedu (CPC 7111) b) kaubavedu (CPC 7112)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad.

¹ Hõlmab fiiderteenuseid ja rahvusvaheliste merevedajate seadmete teisaldamist samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Maanteetransport a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122) b) kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul ¹).	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ² (CPC 7139)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
12 TRANSPORDI ABITEENUSED ³	
A. Meretranspordi abiteenused a) meretranspordi lastikäitlemisteenused b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) laevade agenteerimisteenused f) meretranspordi ekspedeerimise teenused g) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud meretranspordi lastikäitlemisteenuste, hoiustamis- ja ladustamisteenuste, tollivormistusteenuste, konteinerjaama- ja depooteenuste, puksiirteenuste ning meretranspordi tugiteenuste korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga. HR: piiranguteta, v.a f) kaubaveoagentuuri teenused. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 2.A. Posti- ja kulleriteenused.

² Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.B.

³ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.F.1.1–1.F.1.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) meretranspordi abiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) laevade rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 7223) e) püksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi abiteenused (CPC 745 osa) g) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	Mooduse nr 1 korral EU: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini-Maini-Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad riigisisese omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini jõel laevatamist käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EU: kohustusi ei ole võetud meretranspordi lastikäitlemisteenuste, hoiustamis- ja ladustamisteenuste, püksiirteenuste ning siseveetranspordi tugiteenuste korral. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud laevade rentimisel koos meeskonnaga. HR: piiranguteta Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) puksiirteenused (CPC 7113) e) raudteetranspordi abiteenused (CPC 743) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud puksiirteenuste korral. HR: Piiranguteta, v.a c) kaubaveoagentuuri teenused. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
D. Maanteetranspordi abiteenused a) lastikäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124) e) maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BG, CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: kohustusi ei ole võetud kommertsveokite rentimisel (koos juhiga). HR: piiranguteta, v.a c) kaubaveoagentuuri teenused ja f) maanteetranspordi tugiteenused, mille jaoks on vaja luba. Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Õhutranspordi abiteenused	
a) lendude maapealne teenindus (sh toitlustamine)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: kohustusi ei ole võetud, v.a toitlustamine
b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
d) õhusõidukite rentimine (koos meeskonnaga) (CPC 734)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Vabastusi võib anda lühiajaliste rendilepingute puhul või erakorralistel asjaoludel.
e) müük ja turustamine f) arvutipõhine ettetellimissüsteem	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral EU: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate teenuseosutajate erikohustused.
g) lennujaamade juhtimine	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ¹ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.C.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883) ¹	Mooduse nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad
B. Kütuste torutransport (CPC 7131)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud. Mooduse nr 2 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud
C. Torude kaudu veetavate kütuste hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	Mooduse nr 1 korral AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüügiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenused	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud elektri, auru ja kuuma vee hulgimüügiteenuste korral. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
E. Mootorikütuse jaemüügiteenused (CPC 613)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

¹ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ning toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgameine.

Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.

Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 3 (EHITUSTEENUSED).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
F. Kütteõli, balloongaasi, kivisõe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ja elektri, (muu kui balloon-)gaasi, auru ja kuuma vee jaekaubandusteenused	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud elektri, (muu kui balloon-)gaasi, auru ja kuuma vee jaekaubandusteenuste korral. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud kütteõli, balloonigaasi, kivisõe ja küttepuude jaemüügi korral, v.a postimüük, mille puhul: puuduvad. Mooduse nr 2 korral Puuduvad
G. Energiajaotusega seotud teenused (CPC 887)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud, v.a nõustamisteenused, mille puhul: puuduvad Mooduse nr 2 korral Puuduvad
14. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ¹ (CPC ver. 1.0 97230)	Mooduse nr 1 korral EU: kohustusi ei ole võetud Mooduse nr 2 korral Puuduvad
g) telekommunikatsiooni ühendusteenused (CPC 7543)	Mooduste nr 1 ja nr 2 korral Puuduvad

¹ Ravimassaažid ja soojendusraviteenused on esitatud punktides 1.A.h (meditsiiniteenused) ja 1.A.j.2 (õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused) ning tervishoiuteenuste all (8.A ja 8.C).

(Lepingu IX lisa 1. liite jagu B, millele on viidatud
lepingu artiklis 124)

RESERVATSIOONID SEoses FÜÜSILISTE ISIKUTE AJUTISE KOHALOLEKUGA
ÄRILISEL EESMÄRGIL

1. LIIDE

VÕTMEISIKUTE JA KÕRGHARIDUSEGA
PRAKTIKANTIDEGA SEOTUD RESERVATSIOONID
(viidatud käesoleva lepingu artiklis 124)

JAGU B

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid

FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Allpool olevas reservatsioonide loendis on esitatud artikli 114 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad, mille suhtes kohaldatakse võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega seotud piiranguid kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 124, ning määratletakse sellised piirangud. Loendid koosnevad järgmistest osadest:

- a) esimene veerg, kus on nimetatud sektor või allsektor, milles piiranguid kohaldatakse;
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui alalõigus b nimetatud veerus on Euroopa Liidu liikmesriikidele omased reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata Euroopa Liidu liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta¹.

Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ei võta ühtegi kohustust võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantide eest nendes majandustegevusalades, mis on vastavalt käesoleva lepingu artiklile 114 liberaliseerimata („kohustusi ei ole võetud”).

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel kasutatakse:

- a) „ISIC rev 3.1” – rahvusvaheline majandustegevusalade klassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, N° 4, ISIC REV 3.1, 2002);
- b) CPC – ühtne tooteklassifikaator, nagu on esitatud ÜRO Statistikaameti, Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC prov, 1991 ning
- c) CPC ver. 1.0 – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes Statistical Papers (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).

3. Juhtivtöötajate ja kõrgharidusega praktikantidega seotud kohustusi ei kohaldata juhul, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on osaleda tööturu osapoolte vahelistes vaidlustes või läbirääkimistes või selle tulemusi muul viisil mõjutada.

¹ Kui kõnealuses sektoris puuduvad liikmesriigile omased reservatsioonid, ei piira see horisontaalseid reservatsioone või valdkondlikke Euroopa Liidu reservatsioone, mida võidakse kohaldada.

4. Allpool olev loend ei sisalda kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid ega tööhõive-, töö- ja sotsiaalkindlustustingimustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast piiranguid käesoleva lepingu artiklite 112 ja 113 tähenduses. Neid meetmeid (nt loavajadus, universaalteenuse osutamise kohustused, vajadus kvalifikatsioonide tunnustamise järele reguleeritud sektorites, vajadus sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, vajadus seadusjärgse asukoha järele territooriumil, kus majandustegevust teostatakse, vajadus täita vastuvõtva riigi miinimumpalkasid käsitlevaid riigisiseseid eeskirju ja tavaid ning kollektiivlepinguid), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul teise poole investorite võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantide suhtes. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend poolte määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
5. Jätakuvalt kohaldatakse kõiki Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide õigusnormidest tulenevaid riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustusega seotud nõudeid, sealhulgas riigis viibimise aega, miinimumpalka ja kollektiivseid palgakokkuleppeid käsitlevaid eeskirju, isegi kui neid ei ole allpool nimetatud.
6. Allpool olev loend ei piira riigimonopoli ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendis.

7. Nendes sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumid vastava turuolukorra hindamine liikmesriigis või piirkonnas, kus teenust osutatakse, kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju osas.
8. Reservatsioonide loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejäõustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Majandusvajaduste test BG, HU: kõrgharidusega praktikantide puhul on nõutav majandusvajaduste test.
KÕIK SEKTORID	Äriühingusiseste üleviimiste ulatus BG: äriühingusiselt üleviidavate isikute arv ei tohi ületada 10 % vastava Bulgaaria juriidilise isiku palgal olevate Euroopa Liidu kodanike keskmisest arvust aastas: kui töötajate arv on alla 100, võib äriühingusiselt üleviidavate isikute arv ületada 10 % vastava loa olemasolul. HU: piiranguteta füüsiliste isikute puhul, kes on olnud teise poole juriidilise isiku teenistuses.
KÕIK SEKTORID	Tegevdirektorid ja audiitorid AT: juriidiliste isikute filiaalide tegevdirektoritel peab olema alaline elukoht Austrias; Austria kaubandusseaduse järgimise eest vastutavate füüsilistel isikutel juriidilise isiku või filiaali juures peab olema alaline elukoht Austrias. FI: välismaalasel, kes tegeleb kaubandusega eraettevõtjana, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus. Kõikide sektorite puhul, v.a telekommunikatsiooniteenused, kehtib aktsiaseltsi tegevdirektori kodakondsus- ja elamisnõue. Telekommunikatsiooniteenuste puhul kohaldatakse tegevdirektori suhtes alalise elukoha nõuet. FR: tööstuse, kaubanduse ja käsitöönduse valdkonnas tegutsevalt tegevdirektorilt, kellel puudub elamisluba, nõutakse eriluba. RO: enamik äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud. SE: juriidilise isiku või filiaali tegevdirektor peab elama alaliselt Rootsis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Tunnustamine EU: Euroopa Liidu diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid direktiive kohaldatakse üksnes Euroopa Liidu kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud erialal ühes Euroopa Liidu liikmesriigis ei anna õigust osutada seda teenust Euroopa Liidu teises liikmesriigis¹.
4. TÖÖSTUSLIK TOOTMINE ²	
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestiste paljundamine (ISIC rev 3.1: 22), v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel ³	HR: kirjastajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet. IT: kirjastajatel kodakondsusnõue. PL: ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajal kodakondsusnõue. SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.

¹ Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioone tunnustataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle peetakse läbirääkimisi lepingu artiklis 129 määratletud raamistikus.

² Sektor ei hõlma tööstusliku tootmisega seotud nõustamisteenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.h.

³ Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. ÄRITEENUSED	
A. Erialateenused	
a) õigusabiteenused (CPC 861) ¹ välja arvatud õigusabi- ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, <i>huissiers de justice</i> 'id või muud <i>officiers publics et ministériels</i> 'id	AT, CY, ES, EL, LT, MT, RO, SK: advokatuuri täielikul vastuvõtmisel, mida nõutakse riigisisese (Euroopa Liidu ja liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. ESi puhul võivad pädevad asutused teha erandeid. BE, FI: advokatuuri täielikul vastuvõtmisel, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõuetega. Belgias kohaldatakse kvoote kassatsioonikohtus (hisp <i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamisel. BG: välismaalastest advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht.

¹ Hõlmab õigusabi-, esindus-, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamisega seotud teenuseid.
Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus investor või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima, ning õigusteenuse nagu mis tahes muu teenuse osutamise puhul kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Advokaatide puhul, kes osutavad rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega seotud õigusteenuseid, võivad nendeks litsentsimisnõueteks ja -menetlusteks olla muu hulgas kohalike eetikanormide järgimine, päritoluriigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetuse kasutamiseks ei ole heakskiitu saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane asukoht vastuvõtvas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu Euroopa Liidu advokatuuri, tegutsedes isiklikult või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel, ning Euroopa Liidu liikmesriikide õigusega seotud õigusteenuseid teostab põhimõtteliselt täieliku erialase väljaõppe saanud advokaat, kes on võetud vastu liikmesriigi advokatuuri, tegutsedes isiklikult või teostatakse neid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes ühenduse pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes liikmesriigis on aga lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: advokaatide pääsu suhtes kohaldatakse kutsealadele <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kvoote ja kodakondsusnõuet. HR: esindusteenuste puhul nõutava advokatuuri täisliikmeks olemise puhul kehtib kodakondsusnõue (ELi liikmesriikide kodakondsus). HU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõuetega. Välismaalastest advokaatide puhul piirdub õiguslike teenuste ulatus õigusabi osutamisega, mis peab toimuma Ungari advokaadi või õigusbürooga sõlmitud koostöölepingu alusel. LV: vandeadvokaatide suhtes, kellel on kriminaalasjades esindamise ainuõigus, kohaldatakse kodakondsusnõuet. DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. LU: kodakondsusnõue õigusteenuste osutamise puhul Luksemburgi ja Euroopa Liidu õiguse alusel. SE: advokatuuri vastuvõtmiseks, mis on vajalik Rootsi kutsenimetuse <i>advokat</i> kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.
b) 1. Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	FR: majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuste osutamine sõltub majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsusest kokkuleppel välisministriga. Elukohanõue ei või ületada viit aastat.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, välja arvatud majandusarvestusteenused)	AT: pädevates asutustes esindamise ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpaberibörsi seadus, pangandusseadus jne) ettenähtud auditite tegemisel kehtib kodakondsusnõue. DK: elukohanõue. ES: kodakondsusnõue diplomeeritud audiitorite ja nende administraatorite, direktorite ning äriühingute osanike puhul, kelle suhtes ei kehti EMÜ kaheksanda direktiivi äriühinguõiguse sätteid. FI: vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema alaline elanik. EL: Kodakondsusnõue diplomeeritud audiitorite puhul. HR: auditeerimisteenuseid võivad osutada vaid sertifitseeritud audiitorid, kellel on Horvaatia Audiitorite Koja ametlikult tunnustatud litsents. IT: kodakondsusnõue administraatorite, direktorite ja äriühingute osanike puhul, kelle suhtes ei kehti EMÜ 8. direktiivi äriühinguõiguse sätteid. Elukohanõue üksikaudiitorite puhul. SE: üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute juures, nagu piiratud vastutusega äriühingud. Heakskiidu saamiseks on nõutav alaline elukoht.
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ¹	AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul. BG, SI: spetsialistidel kodakondsusnõue. HU: elukohanõue.
d) arhitektuuriteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab elama Eestis. BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. Kodakondsusnõue linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenuste puhul. EL, HR, HU, SK: elukohanõue.

¹ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a. Õigusteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) inseneriteenused ning g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab elama Eestis. BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. EL, HR, HU, SK: elukohanõue.
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	CZ, IT, SK: elukohanõue. CZ, EE, RO, SK: välisriigi füüsiliste isikute puhul on nõutav pädevate asutuste luba. BE, LU: kõrgharidusega praktikantide puhul nõutakse välisriigi füüsilistelt isikutelt pädevate asutuste luba. BG, CY, MT: kodakondsusnõue. DE: kodakondsusnõue, millest võib erandkorras loobuda rahvatervishoiu huvides. DK: piiratud tegevusloa eriuulesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. FR: kodakondsusnõue. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. LV: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema kohaliku tervishoiuasutuse luba, mille andmisel lähtutakse majandusvajadusest arstide ja hambaarstide järele antud piirkonnas. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutsekodades. PT: psühholoogidel elukohanõue.
i) veterinaariateenused (CPC 932)	BG, CY, DE, EE, EL, FR, HR, HU, MT, SI: kodakondsusnõue. CZ, SK: kodakondsusnõue ja elukohanõue. IT: elukohanõue. PL: kodakondsusnõue. Väliskodanikud võivad taotleda praktiseerimisluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 1. Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	AT: Austrias kutsepraksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema kutsealal praktiseerinud vähemalt kolm aastat enne sellise kutsepraksise loomist. BE, LU: kõrgharidusega praktikantide korral nõutakse välisriigi füüsilistelt isikutelt pädevate asutuste luba. CZ, CY, EE, RO, SK: välisriigi füüsilistelt isikutelt nõutakse pädevate asutuste luba. FR: kodakondsusnõue. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. HU: kodakondsusnõue. IT: elukohanõue. LV: majandusvajadused määratakse, lähtudes kohaliku tervishoiuasutuse tegevusluba omavate ämmaemandate koguarvust antud piirkonnas. PL: kodakondsusnõue. Väliskodanikud võivad taotleda praktiseerimisluba.
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: välisriigi teenuseosutajatel on lubatud tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõded, füsioterapidid, töötervishoiu terapidid, logopeedid, dieedi- ja toitumisenõustajad. Austrias kutsepraksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema kutsealal praktiseerinud vähemalt kolm aastat. BE, FR, LU: kõrgharidusega praktikantide korral nõutakse välisriigi füüsilistelt isikutelt pädevate asutuste luba. CY, CZ, EE, RO, SK: pädevate asutuste luba on nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul. HU: kodakondsusnõue. DK: piiratud tegevusloa eriülesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. CY, CZ, EL, IT: loa saamiseks on vajalik majandusvajaduste test: otsuse tegemisel kaalutakse piirkonna vabu töökohti ja tööjõu puudust. LV: majandusvajadus määratakse asjakohase piirkonna meditsiiniõdede koguarvu põhjal; loa annab kohalik tervishoiuasutus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud apteekriteenused ¹	FR: kodakondsusnõue. Kehtestatud kvootide raames on kolmanda riigi kodanikel juurdepääs siiski võimalik, kui teenuse osutajal on Prantsusmaal saadud farmatseudidiplom. DE, EL, SK: kodakondsusnõue. HU: kodakondsusnõue, v.a ravimite jaemüügi ning meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüügi korral (CPC 63211). IT, PT: elukohanõue.
D. Kinnisvarateenused ²	
a) oma või renditud varaga seotud teenused (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: elukohanõue. LV, MT, SI: kodakondsusnõue.
b) tasu eest või lepingu alusel osutatavad teenused (CPC 822)	DK: elukohanõue, kui Taani kaubandus- ja ettevõtlusamet ei ole sätestanud teisiti. FR, HU, IT, PT: elukohanõue. LV, MT, SI: kodakondsusnõue.
E. Rendi-/liisinguteenused (ilma juhita)	
e) isiklike ja majapidamistarvetega seotud teenused (CPC 832)	EU: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: spetsialistidel kodakondsusnõue.
f) telekommunikatsiooniseadmete rent (CPC 7541)	EU: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.

¹ Ravimite üldsusele tarnimisel kehtivad sarnaselt muude teenuste osutamisega Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ning -kord. Üldjuhul võivad seda teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimise õigus.

² Asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagentide kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ning juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
F. Muud äriteenused	
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	IT, PT: elukohanõue bioloogile ja keemiaanalüütikule.
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	IT: agronoomidel ja kutsealal <i>periti agrari</i> töötajatel elukohanõue.
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE: kodakondsusnõue ja elukohanõue juhtivtöötajate puhul. BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kodakondsusnõue ja elukohanõue. DK: kodakondsus- ja elukohanõue tegevjuhtide ning lennujaama valveteenistuste puhul. ES, PT: spetsialistidel kodakondsusnõue. FR: tegevjuhtidel ja direktoritel kodakondsusnõue. IT: kodakondsusnõue ja elukohanõue, et saada turvateenuste ja väärisesemete transpordi luba.
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõuande teenused (CPC 8675)	BG: spetsialistidel kodakondsusnõue. DE: riiklikult ametisse määratud mõõdistajatel kodakondsusnõue. FR: kodakondsusnõue omandiõiguse seadmise ja maaõigusega seotud mõõdistamisel. IT, PT: elukohanõue.
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	MT: kodakondsusnõue.
l) 2. Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ning maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	EU: mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide hoolduse ja remondi valdkonnas kehtib kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-)masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-)seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarkvarade hooldus- ja parandusteenused ¹ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EU: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: spetsialistidel kodakondsusnõue.
n) fotograafiateenused (CPC 875)	HR, LV: kodakondsusnõue erifotograafiateenuste puhul. PL: kodakondsusnõue aerofotograafiateenuste puhul.
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	HR: kirjastajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
r) 1. Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	FI: elukohanõue sertifitseeritud tõlkijate puhul. DK: elukohanõue ametlike tõlkijate ning tõlkide puhul, kui Taani Kaubandus- ja Ettevõtlusamet ei ole sellest loobunud.
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	SI: kodakondsusnõue.

¹ Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.
Kontorimasinate ja –seadmete (k.a arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B. Arvutiteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	BE, EL, IT: kodakondsusnõue.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE, EL, IT: kodakondsusnõue.
r) 5. Paljundusteenused (CPC 87904) ¹	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. LV: majandusvajaduste test spetsialistide puhul ja kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas.
9. TURUSTUSTEENUSED (välja arvatud relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine)	
C. Jaemüügiteenused ²	
c) toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	FR: kodakondsusnõue tubakamüüjate (st <i>buraliste</i>) puhul.

¹ Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja mis on esitatud punktis 6.F.p.

² Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.l.

Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad siiski saada pädevalt asutuselt loa haridusasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: kodakondsusnõue õpetajate puhul.
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad siiski saada pädevalt asutuselt loa haridusasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: kodakondsusnõue õpetajate puhul. LV: kodakondsusnõue puuetega õpilastele kutsekeskhariduse tüüpi haridusteenuste osutamise puhul (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad siiski saada pädevalt asutuselt loa haridusasutuse asutamiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. CZ, SK: kodakondsusnõue kõrgharidusteenuste osutamise puhul, v.a keskharidusjärgse tehnilise ja kutsehariduse teenused (CPC 92310). IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. DK: kodakondsusnõue professorite puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: filiaali juhatuse peab koosnema kahest füüsilisest isikust, kelle alaline elukoht on Austrias. EE: otsekindlustuse puhul võivad kindlustusalal tegutseva välisosaluselga aktsiaseltsi juhatusse kuuluda kolmandate riikide kodanikud proportsionaalselt välisosalusel suurusega, kuid nad ei tohi moodustada üle poole juhatusel. Tütarettevõtja või iseseisva äriühingu juhatusel esimees peab alalisel elama Eestis. ES: elukohanõue ja kolmeaastane aktuaari töökogemus. HR: elukohanõue. IT: elukohanõue aktuaari puhul. FI: kindlustuseltsi tegevjuhatavate ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht on Euroopa Liidus, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Välisriigi kindlustuseltsi peamaakleri alaline elukoht on Soomes, kui äriühingu peakontor ei ole Euroopa Liidus. PL: kindlustuse vahendavate puhul elukohanõue.
B. Pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	BG: peadirektorite ja juhataja puhul on nõutav alaline elukoht Bulgaarias. FI: krediitiasutuste tegevjuhatavate ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht on Euroopa Liidus, kui finantsinspeksioon ei ole teinud erandit. Tuletisinstrumentide börsi maakler (üksikisik) peab olema Euroopa Liidu elanik. HR: elukohanõue. Juhatusel liikmed peavad krediitiasutuse tegevust juhtima Horvaatia territooriumil. Vähemalt üks juhatusel liige peab valdama vabalt horvaadi keelt. IT: elukohanõue Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil <i>promotori di servizi finanziari</i> (ehk finantsteenuste osutaja) puhul. LT: vähemalt üks juhataja peab olema Euroopa Liidu kodanik. PL: kodakondsusnõue vähemalt ühe panga tegevjuhi puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erasektori rahastatavad teenused) A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviastutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) E. Sotsiaalteenused (CPC 933)	FR: vajalikul juhtimisfunktsioonidele juurdepääsu loal võetakse arvesse kohalike tegevjuhtide kättesaadavust. LV: arstide, hambaarstide, ämmaemandate, õdede, füsioterapeutide ja parameedikute puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutsekodades.
14. TURISMI- JA REISITEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) Välja arvatud õhusõidukites toitlustamise teenused ¹	BG: välisriikide juhatajate arv ei tohi ületada nende juhatajate arvu, kes on Bulgaaria kodanikud juhul, kui riiklik (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis ületab 50 %. HR: majapidamistes ja maapiirkondade kodumajapidamistes osutatavate majutus- ja toitlustamisteenuste puhul kodakondsusnõue.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: välisriikide juhatajate arv ei tohi ületada nende juhatajate arvu, kes on Bulgaaria kodanikud juhul, kui riiklik (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis ületab 50 %.
C. Giiditeenused (CPC 7472)	ES, FR, EL, HR, IT, PL, PT: kodakondsusnõue. ES, IT: kutsealal tegutsemise õigus on kohalikel giidiorganisatsioonidel.
15. VABA AJA, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	FR: vajaliku juhtimisfunktsioonidele juurdepääsu loa tingimus on kodakondsus, kui luba on vaja rohkem kui kaheks aastaks.

¹ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 17.D.a (Lennuliikluse teenindamine).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
16. TRANSPORDITEENUSED	
A. Meretransport	
a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riigisisene kabotaaž) b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riigisisene kabotaaž) ¹	EU: laeva meeskondadel kodakondsusnõue. AT: tegevjuhtide enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue.
D. Maanteetransport	
a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut. DK, HR : kodakondsusnõue ja elukohanõue tegevjuhtide puhul. BG, MT: kodakondsusnõue.
b) kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu omal kulul ²).	AT: kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut. BG, MT: kodakondsusnõue. HR: juhtidel kodakondsus- ja elukohanõue.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ³ (CPC 7139)	AT: Kodakondsusnõue tegevjuhtide puhul.

¹ Sisaldab fiiderteenuseid ja rahvusvaheliste merevedajate seadmete teisaldamist samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

² CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A. (Posti- ja kulleriteenused).

³ Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
17. TRANSPORDI ABITEENUSED ¹	
A. Meretranspordi abiteenused a) meretranspordi lastikäitlemisteenused b) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) laevade agenteerimisteenused f) meretranspordi ekspedeerimise teenused	EU: meeskondade kodakondsusnõue puksiirteenuste ja meretranspordi abiteenuste osutamiseks. AT: tegevjuhatajate enamuse suhtes kehtib kodakondsusnõue punktide a, d, h, g, h ja i puhul. BG, MT: kodakondsusnõue. DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhul. EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhul. IT: kutseala <i>Raccomandatario marittimo</i> puhul kohaldatakse elukohanõuet.
g) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214) i) meretranspordi abiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused e) puksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi abiteenused (CPC 745 osa)	EU: meeskondadel kodakondsusnõue.

¹ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Maanteetranspordi abiteenused d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124) e) tollivormistusteenused	AT: kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut kommertsveokite koos juhiga rentimise teenuste korral. BG, MT: kodakondsusnõue. DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhul. EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhul. PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisisised piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes esindajad, kelle elukoht asub ELi territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.
D. Raudteetranspordi abiteenused ¹ a) tollivormistusteenused	BG, MT: kodakondsusnõue. DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhul. EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhul. PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisisised piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes esindajad, kelle elukoht asub ELi territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.

¹ Teenuste puhul, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
E. Õhutranspordi abiteenused a) tollivormistusteenused	BG, MT: kodakondsusnõue. DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhul. EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhul. PL: tollivormistusteenuste otsese esinduse korral kehtivad riigisiseseid piirangud: neid teenuseid võivad osutada üksnes esindajad, kelle elukoht asub Euroopa Liidu territooriumil. FR: kohustusi ei ole võetud, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: füüsiliste või juriidiliste isikute tolliesindajatena tegutsemise lubamine kuulub inspektori otsustuspädevusse vastavalt üldise tolliseaduse artikli 1 lõigetele 3 ja 9. Loa andmisest keeldutakse, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul mõistetud lõplikult süüdi kriminaalasjas. Tolliesindajad, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaades, peavad taotlema elamisluba või looma Madalmaades kindla asukoha, enne kui nad saavad tegutseda ametlikult kinnitatud tolliesindajatena.
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ¹ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja ladustamisteenused (CPC 742 osa)	AT: kodakondsusnõue tegevjuhtide puhul.

¹ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.C.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
18. ENERGIATEENUSED	
A. Kaevandamisega seotud teenused (CPC 883) ¹	SK: elukohanõue.
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	EU: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.

¹ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ning toruteenused, hiiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamiku väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine.
Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist.
Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8. EHITUSTEENUSED

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ¹ (CPC ver. 1.0 97230)	EU: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.

¹ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h: Meditsiiniteenused, 6.A.j.2: Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused ja tervishoiuteenused (13.A ja 13.C).

(Lepingu IX lisa 2. liite jagu B, millele on viidatud lepingu
artiklites 126 ja 127)

RESERVATSIOONID SEOSSES FÜÜSILISTE ISIKUTE
AJUTISE KOHALOLEKUGA ÄRILISEL EESMÄRGIL

2. LIIDE

LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÕLTUMATUTE
SPETSIALISTIDEGA SEOTUD RESERVATSIOONID
(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 126 ja 127)

JAGU B

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti

EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmseriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovaki Vabariik
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Allpool olevas reservatsioonide loendis on esitatud teenuste sektorid, mille ELi osapool on liberaliseerinud käesoleva lepingu artikli 126 lõigete 2 ja 3 ning artikli 127 lõigete 2 ja 3 kohaselt, ning nende suhtes kohaldatavad diskrimineerivad eripiirangud.

Loendid koosnevad järgmistest osadest:

- a) esimene veerg, kus on nimetatud sektor või allsektor, milles piiranguid kohaldatakse;
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui eripiiranguid, v.a käesoleva lepingu IV jaotises nimetatud piirangud, ei kohaldata lepinguliste teenuseosutajate ega ka sõltumatute spetsialistide suhtes, ei ole asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi (asjaomaste liikmesriikide) kõrval ühtegi märget.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel on kasutatud CPC ühtset tooteklassifikaatorit, nagu see on esitatud ÜRO Statistikaameti väljaandes Statistical Papers, Series M, nr 77, CPC prov, 1991.

3. Allpool olev loend ei sisalda kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid ega tööhõive-, töö- ja sotsiaalkindlustustingimustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast diskrimineerivaid piiranguid käesoleva lepingu artikli 126 lõigete 2 ja 3 ning artikli 127 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Neid meetmeid (nt loavajadus, universaalteenuse osutamise kohustused, vajadus kvalifikatsioonide tunnustamise järele reguleeritud sektorites, vajadus sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, vajadus juriidilise asukoha järele, kus majandustegevust teostatakse, vajadus täita vastuvõtva riigi miinimumpalkasid käsitlevaid riigisiseseid eeskirju ja tavasid ning kollektiivlepingut), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul teise poole lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes.
4. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend poolte määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
5. Jätkuvalt kohaldatakse kõiki Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide õigusnormidest tulenevaid riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustusega seotud nõudeid, sealhulgas riigis viibimise aega, miinimumpalka ja kollektiivseid palgakokkuleppeid käsitlevaid eeskirju, isegi kui neid ei ole allpool nimetatud.
6. Allpool olev loend ei piira riigimonopoli ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud ettevõtete asutamisega seotud kohustuste loendis.
7. Nendes sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumid vastava turuolukorra hindamine Euroopa Liidu liikmesriigis või piirkonnas, kus teenust osutatakse, kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju osas.

8. Reservatsioonide loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejäõustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.
9. Lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seotud kohustusi ei kohaldata juhul, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on osaleda tööturu osapoolte vahelistes vaidlustes või läbirääkimistes või nende tulemusi muul viisil mõjutada.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID ¹	Üleminekuperioodid BG, RO: kohustused jõustuvad 1. jaanuarist 2014. aastal. AT, BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, SE, UK: puuduvad. Tunnustamine EU: Euroopa Liidu diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid direktiive kohaldatakse üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud erialal ühes Euroopa Liidu liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust Euroopa Liidu teises liikmesriigis².
Õigusabiteenused rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seaduste osas (s.t kolmandate riikide seadused) (CPC 861 osa) ³	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, SE, UK: puuduvad. ES, IT, HR, EL, PL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: majandusvajaduste test lepinguliste teenuseosutajate puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, PT, RO, SI, SK: majandusvajaduste testid. DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. FR: täielik (lihtsustatud) vastuvõtt advokatuuri sobivustesti põhjal on nõutav. HR: esindusteenuste puhul nõutava advokatuuri täisliikmeks olemise puhul kehtib kodakondsusnõue.

¹ Selgitav märkus kohta BE kohta: vajaduse korral on viidatud aastapalka summaks hetkel 33 677 eurot (märts 2007).

² Selleks et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioone tunnustataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle peetakse läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 129 määratletud raamistikus.

³ Nende teenuste üldsusele tarnimisel sarnaselt muude teenuste osutamisele kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Need võivad muu hulgas olla: vastavus kohaliku eetikakoodeksiga, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusele ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsetegevuse alaline asukoht vastuvõtvas riigis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Majandusarvestus- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT: tööandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline asutus on olemas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. FR: loanõue. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ¹	CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT: tööandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline asutus on olemas; kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise korral. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. PT: kohustusi ei ole võetud. HR, HU: elukohanõue.
Arhitektuuriteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: majandusvajaduste test lepinguliste teenuseosutajate puhul. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse valdkonnas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test. AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul: majandusvajaduste test. HR, HU: elukohanõue.

¹ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud õigusabiteenuste all rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriikide seaduste osas.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Inseneriteenused ning integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: majandusvajaduste test lepinguliste teenuseosutajate puhul. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse valdkonnas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. AT: üksnes planeerimisteenused, mille puhul: majandusvajaduste test. HR, HU: elukohanõue.
Meditšiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	SE: puuduvad. CY, CZ, DE, DK, EE, ES,¹ IE, IT, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. AT: kohustusi ei ole võetud psühholoogide ja hambaraviteenuste korral, mille puhul: majandusvajaduste test. BE, BG, EL, FI, FR, HU, LT, LV, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.
Veterinaariateenused (CPC 932)	SE: puuduvad. BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES,² FI, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. AT, BG, FR, HR, HU, LV, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.
Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	SE: puuduvad. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. BE, BG, FI, FR, HU, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.
Meditšiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	SE: puuduvad. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. BE, BG, FI, FR, HU, PT, SK, UK: kohustusi ei ole võetud.

¹ Meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenuste (CPC 9312 ja CPC 85201 osa) korral ja üksnes Hispaania puhul ei kohaldu Colombiale majandusvajaduste testi nõue.

² Veterinaariateenuste (CPC 932) korral ja üksnes Hispaania puhul ei kohaldu Colombiale majandusvajaduste testi nõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Arvuti- ja arvutialased teenused (CPC 84)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE: puuduvad. ES, IT, PL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. LV: majandusvajaduste test lepinguliste teenuseosutajate puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, PT, SK, UK: majandusvajaduste test. HR: lepinguliste teenuste osutajate puhul elukohanõue. piiranguteta internetiteenuse osutaja puhul.
Turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, LT, LV, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test. LT, PT: kohustusi ei ole võetud avaliku arvamuse küsitluste puhul (CPC 86402). HU: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitlused (CPC 86402), mille puhul: kohustusi ei ole võetud.
Juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: sõltumatute spetsialistide puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. HU: majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste puhul (CPC 86602), mille puhul: kohustusi ei ole võetud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SK, SI, SE: puuduvad BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, UK: majandusvajaduste test.
Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaaniaide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. UK: majandusvajaduste test mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaaniaide hoolduse ja remondi korral (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa).
Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Metalltoodete, (muude kui kontori-)masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-)seadmete hooldus- ja remonditeenused ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus ja parandusteenused ¹ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Kujundusega seotud teenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. ES: puuduvad lepinguliste teenusepakkujate puhul, kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.
Keemiline tehnoloogia, farmaatsia, fotokeemia	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. ES, IT: puuduvad lepinguliste teenusepakkujate puhul, kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.
Kosmeetikatehnoloogia teenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. ES: puuduvad lepinguliste teenusepakkujate puhul, kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.
Autosektori tehnoloogia, projekteerimise, turunduse ja müügi eriteenused	AT, BE, BG, CY, CZ, ES, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. IT: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate puhul, majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul.
Moetekstiili-, rõiva-, jalatsitööstuse ja moekaupade kaubandusliku kujundusega seotud teenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: kohustusi ei ole võetud. ES: puuduvad lepinguliste teenusepakkujate puhul, kohustusi ei ole võetud sõltumatute spetsialistide puhul.
Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905, v.a ametlik või kinnitatud tõlge)	CY, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, EL, FI, HU, IE, IT, LT, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. HR: piiranguteta internetiteenuse osutaja puhul.

¹ Kontorimasinate ja –seadmete (sh arvutid) hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud arvutiteenuste all.

(Lepingu artiklis 130 viidatud lepingu X Lisa)

„TEENUSTEKAUBANDUSE, ETTEVÕTETE ASUTAMISE JA E-KAUBANDUSE
JÄRELEPÄRIMISTE KONTAKTPUNKTID
(viidatud käesoleva lepingu artiklis 130)

COLOMBIA

Ministerio de Comercio Exterior y Turismo (väliskaubanduse ja
turismi ministeerium)

Calle 28 No. 13A–15.

Bogotá

Colombia

Telefon: +57 1 606 76 76 Ext. 1316

Fax: +57 1 2410479

EL

EUROOPA LIIT

Euroopa Komisjon – DG TRADE (kaubanduse peadirektoraat)
Services and Investment Unit (Teenuste ja investeeringute talitus)
Rue de la Loi 170
B-1000 BRUXELLES
E-post: TRADE-GATS-CONTACT-POINTS@ec.europa.eu

AUSTRIA

Majandus- ja tööministeerium
Mitmepoolse kaubanduspoliitika osakond – C2/11
Stubenring 1
A-1011 Viin
Austria
Telefon: ++ 43 1 711 00 (ext. 6915/5946)
Telefon: ++ 43 1 718 05 08
E-post: post@C211.bmwa.gv.at

BELGIA

Service public fédéral Economie, PME,
Classes moyennes et Energie Direction générale du Potentiel
économique
(Föderaalne Avalik Majandusteenistus,
füüsilisest isikust ettevõtjate ja energia direktoraat)
Rue du Progrès, 50
B-1210 Brussels
Belgia
Telefon: (322) 277 51 11
Telefaks: (322) 277 53 11
E-post: info-gats@economie.fgov.be

BULGAARIA	Rahvusvahelise majanduspoliitika direktoraat Majandus- ja energiaministeerium 12, Alexander Batenberg Str. 1000 Sofia Bulgaaria Telefon: (359 2) 940 77 61 / (359 2) 940 77 93 Telefaks: (359 2) 981 49 15 E-post: wto.bulgaria@mee.government.bg
HORVAATIA	Ministry of Foreign and European Affairs Trade Policy Department Trg N.Š.Zrinskog 7-8 10000 Zagreb HORVAATIA Telefon. +385 1 6444 612 Telefaks: +385 1 6444 601 E-post: sluzba.t-politika@mvep.hr
KÜPROS	Alaline sekretär Planeerimisbüroo Apellis and Nirvana corner 1409 Nicosia Küpros Telefon: (357 22) 406 801 / (357 22) 406 852 Telefaks: (357 22) 666 810 E-post: planning@cytanet.com.cy maria.philippou@planning.gov.cy

TŠEHHI	Tööstus- ja Kaubandusministeerium
VABARIIK	Mitmepoolse ja ELi ühise kaubanduspoliitika osakond
	Politických vězňů 20
	Praha 1
	Tšehhi Vabariik
	Telefon: (420 2) 2485 2012
	Telefaks: (420 2) 2485 2656
	E-post: brennerova@mpo.cz
TAANI	Välisministeerium
	Rahvusvaheline kaubanduspoliitika ja ettevõtlus
	Asiatisk Plads 2
	DK-1448 Copenhagen K
	Taani
	Telefon: (45) 3392 0000
	Telefaks: (45) 3254 0533
	E-post: eir@um.dk
EESTI	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
	Harju 11
	15072 Tallinn
	Eesti
	Telefon: (372) 639 7654 / (372) 625 6360
	Telefaks: (372) 631 3660
	E-post: services@mkkm.ee
SOOME	Välisministeerium
	Rahvusvaheliste majandussuhete peadirektoraat
	ELi ühise kaubanduspoliitika talitus
	PO Box 176
	00161 Helsinki
	Soome
	Telefon: (358-9) 1605 5528
	Faks: (358-9) 1605 5599

PRANTSUSMAA Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Emploi
Direction générale du Trésor et de la Politique économique (DGTPE)
Service des Affaires multilatérales et du développement
Sous Direction Politique commerciale et Investissement
Bureau Services, Investissements et Propriété intellectuelle
(Majandus-, rahandus- ja tööstusministeerium
Riigikassa ja majanduspoliitika peadirektoraat (DGTPE)
Mitmepoolsete suhete ja arenguosakond
Kaubanduspoliitika ja investeeringute alldirektoraat
Teenuste, investeeringute ja intellektuaalomandi büroo)
139 rue de Bercy (télédoc 233)
75572 Paris Cedex 12
Prantsusmaa
Telefon: +33 (1) 44 87 20 30
Telefaks: +33 (1) 53 18 96 55

Secrétariat général des affaires européennes
(Euroopa asjade peasekretariaat)
2, Boulevard Diderot
75572 Paris Cedex 12
Telefon: +33 (1) 44 87 10 13
Telefaks: +33 (1) 44 87 12 61

SAKSAMAA Saksamaa väliskaubanduse büroo (bfai)
Agrippastrasse 87-93
50676 Köln
Saksamaa
Telefon: (49221) 2057 345
Telefaks: (49221) 2057 262
E-post: zoll@bfai.de

KREEKA	Majandus- ja rahandusministeerium Väliskaubanduspoliitika direktoraat 1, Kornarou St. 10563 Athens Kreeka Telefon: (30 210) 3286121, 3286126 Faks: (30 210) 3286179
UNGARI	Majandus- ja transpordiministeerium Kaubanduspoliitika osakond Honvéd utca 13-15. H-1055 Budapest Ungari Telefon: 361 336 7715 Telefaks: 361 336 7559 E-post: kereskedelempolitika@gkm.gov.hu
IIRIMAA	Ettevõtlus- ja tööhõiveministeerium Rahvusvahelise kaubanduse sektsioon (WTO) Earlsfort Centre Hatch St. Dublin 2 Iirimaa Telefon: (353 1)6312533 Telefaks: (353 1) 6312561

ITAALIA

Ministero degli Affari Esteri
(Välisministeerium)
Piazzale della Farnesina, 1
00194 Rome
Itaalia

Mitmepoolse majandus- ja rahanduskoostöö peadirektoraat
WTO koordinatsioonibüroo
Telefon: (39) 06 3691 4353
Telefaks: (39) 06 3242 482
E-post: dgce.omc@esteri.it

Euroopa integratsiooni peadirektoraat
Büroo II – ELi välissuhted
Telefon: (39) 06 3691 2740
Telefaks: (39) 06 3691 6703
E-post: dgie2@esteri.it

Ministerio Attività Produttive
Area per l'internazionalizzazione
(Tootmistegevuse ministeerium
rahvusvahelistumise ala)
Viale Boston, 25
00144 Rome
Itaalia

Kaubanduspoliitika peadirektoraat
Division V
Telefon: (39) 06 5993 2589
Telefaks: (39) 06 5993 2149
E-post: polcom5@mincomes.it

LÄTI

WTO division

Rahvusvaheliste majandussuhete ja kaubanduspoliitika osakond

Majandusministeerium

Brivibas Str. 55

Riga, LV 1519

Läti

Telefon: (371) 67 013 008

Telefaks: (371) 67 280 882

E-post: pto@em.gov.lv

LEEDU

Rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide talitus

Välisministeerium

J. Tumo Vaizganto 2

2600 Vilnius

Leedu

Telefon: (370 52) 362 594 / (370 52) 362 598

Telefaks: (370 52) 362 586

E-post: teo.ed@urm.lt

LUKSEMBURG

Ministère des Affaires Étrangères

Direction des Relations économiques internationales

(Välisministeerium

Rahvusvaheliste majandussuhete direktoraat)

6, rue de l'Ancien Athénée

L-1144 Luksemburg

Luksemburg

Telefon: (352) 478 2355

Telefaks: (352) 22 20 48

MALTA	Direktor Rahvusvaheliste majandussuhete direktoraat Majanduspoliitika talitus Rahandusministeerium St. Calcedonius Square Floriana CMR02 Malta Telefon: (356) 21 249 359 Telefaks: (356) 21 249 355 E-post: epd@gov.mt joseph.bugeja@gov.mt
MADALMAAD	Majandusministeerium Rahvusvaheliste majandussuhete peadirektoraat Kaubanduspoliitika ja globaliseerumine (ALP: N/101) P.O. Box 20101 2500 EC Den Haag Madalmaad Telefon: (3170) 379 6451 / (3170) 379 6250 Telefaks: (3170) 379 7221 E-post: M.F.T.RiemsлагBaas@MinEZ.nl
POOLA	Majandusministeerium Kaubanduspoliitika osakond Ul. Żurawia 4a 00-507 Warsaw Poola Telefon: (48 22) 693 4826 / (48 22) 693 4856 / (48 22) 693 4808 Telefaks: (48 22) 693 4018 E-post: joanna.bek@mg.gov.pl

PORTUGAL

Majandusministeerium

ICEP PORTUGAL

Tööturuteabe talitus

Av. 5 de Outubro, 101

1050-051 Lissabon

Portugal

Telefon: (351 21) 790 95 00

Telefaks: (351 21) 790 95 81

E-post: informação@icep.pt

Välisministeerium

Euroopa Ühenduse asjade peadirektoraat (DGAC)

R da Cova da Moura 1

1350 –11 Lisbon

Portugal

Telefon: (351 21) 393 55 00

Telefaks: (351 21) 395 45 40

RUMEENIA

VKEde, kaubanduse, turismi ja vabakutseliste ministeerium

Väliskaubanduse osakond

Str. Ion Campineanu nr. 16

Sector 1

Bucharest

Rumeenia

Telefon and Telefaks: (41 22) 401 05 58

Kontaktisik:

Natalia SCHINK

osakonna juhataja

SLOVAKI VABARIIK	Slovaki Vabariigi Majandusministeerium Kaubanduse ja tarbijakaitse direktoraat Kaubanduspoliitika osakond Mierová 19 827 15 Bratislava 212 Slovaki Vabariik Telefon: (421-2) 4854 7110 Telefaks: (421-2) 4854 3116
SLOVEENIA	Sloveenia Vabariigi majandusministeerium Dímitrij Grčar, mitmepoolse osakonna juhataja Kotnikova 5 1000 Ljubljana Sloveenia Telefon:(386 1) 478 35 42 / (386 1) 478 35 53 Telefaks: (386 1) 478 36 11 E-post: dimitrij.grcar@gov.si Veebileht: www.mg-rs.si
HISPAANIA	Ministerio de Industria, Turismo y Comercio Secretaría de Estado de Turismo y Comercio Secretaría General de Comercio Exterior Subdirección General de Comercio Internacional de Servicios (Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium Turismi ja kaubanduse riigisekretariaat Väliskaubanduse peasekretariaat Rahvusvahelise teenuskaubanduse allpeadirektoraat) Paseo de la Castellana 162 28046 Madrid Hispaania Telefon: (34 91) 349 3781 Telefaks: (34 91) 349 5226 E-post: sgcominser.ssc@mcx.es

ROOTSI

Riiklik kommertskolleegium
Maailmakaubanduse osakond
Box 6803
113 86 Stockholm
Rootsi
Telefon: (46 8) 690 4800
Telefaks: (46 8) 30 6759
E-post: registrator@kommers.se
Veebileht: <http://www.kommers.se>

Välisministeerium
Osakond: UD-IH
103 39 Stockholm
Rootsi
Telefon: 46 (0) 8 405 10 00
Telefaks: 46 (0) 8723 11 76
E-post: registrator@foreign.ministry.se
Veebileht: <http://www.sweden.gov.se/>

ÜHENDKUNING
RIIK

Ettevõtluse ja õigusreformide osakond
Kaubanduspoliitika üksus
Bay 4127
1 Victoria Street
London
SW1H 0ET
Inglismaa
Ühendkuningriik
Telefon: (4420) 7215 5922
Faks: (4420) 7215 2235
E-post: A133servicesEWT@berr.gsi.gov.uk
Veebileht: www.berr.gov.uk/europeantrade/key-trade-issues-gats/page22732/html

PERUU

Ministerio de Comercio Exterior y Turismo (väliskaubanduse ja
turismi ministeerium)

Väliskaubanduse abiministeerium

Calle Uno Oeste No. 50 Urb. Córpac, San Isidro

Lima 27

Peruu

Telefon: +51 1 5136119

Fax: +51 1 5136100 väline 1265

E-post: servicios@mincetur.gob.pe

(Lepingu XII lisa 1. liite B jagu)

KOHALDAMISALA RIIGIHANGETE OSAS

Lisatakse 1. alajakku „Keskvalitsusasutused”

„Horvaatia

- Croatian Parliament;
- President of the Republic of Croatia;
- Office of the President of the Republic of Croatia;
- Office of the President of the Republic of Croatia after the expiry of the term of office;
- Government of the Republic of Croatia;
- Offices of the Government of the Republic of Croatia;
- Ministry of Economy
- Ministry of Regional Development and EU Funds
- Ministry of Finance
- Ministry of Defence
- Ministry of Foreign and European Affairs
- Ministry of the Interior
- Ministry of Justice
- Ministry of Public Administration
- Ministry of Entrepreneurship and Crafts
- Ministry of Labour and Pension System
- Ministry of Maritime Affairs, Transport and Infrastructure
- Ministry of Agriculture
- Ministry of Tourism
- Ministry of Environmental and Nature Protection

- Ministry of Construction and Physical Planning
- Ministry of Veterans' Affairs
- Ministry of Social Policy and Youth
- Ministry of Health
- Ministry of Science, Education and Sports
- Ministry of Culture
- State administrative organisations
- County state administration offices
- Constitutional Court of the Republic of Croatia
- Supreme Court of the Republic of Croatia
- Courts
- State Judiciary Council
- State attorney's offices
- State Prosecutor's Council
- Ombudsman's offices;
- State Commission for the Supervision of Public Procurement Procedures
- Croatian National Bank
- State agencies and offices
- State Audit Office”

Lisatakse 2. alajakku „Keskvalitsusest madalama taseme valitsusasutused”

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine broj 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11), artikli 5 lõike 1 punktis 3 osutatud ostjad, st üldistes huvides asutatud juriidilised isikud, mis ei ole tööstuslikku või kaubanduslikku laadi ja mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- neid rahastatakse rohkem kui 50 % ulatuses riigi eelarvest või piirkondlike või kohalike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt või
- nende juhtimist kontrollivad valitsusorganid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusüksused või muud juriidilised isikud või
- neil on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, mille liikmetest üle poole on nimetatud valitsusorganite, kohalike ja piirkondlike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt.

Näiteks:

- Agency Alan d.o.o.;
- APIS IT d.o.o – Information Systems and Information Technologies Support Agency;
- National Folk Dance Ensemble of Croatia "Lado";
- CARnet (Croatian Academic and Research Network);
- Help and care centres;
- Social welfare centres;
- Social care homes;
- Health care centres;
- State archives;
- State Institute for Nature Protection
- Fund for Financing the Decommissioning of the Krško Nuclear Power Plant and the Disposal of NEK Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel;
- Fund for Indemnification of Seized Property;
- Fund for Reconstruction and Development of Vukovar;
- Fund for Professional Rehabilitation and Employment of People with Disabilities;
- Environmental Protection and Energy Efficiency Fund;
- Croatian Academy of Science and Arts;
- Croatian Bank for Reconstruction and Development;
- Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (Croatia Control Ltd.);
- Hrvatska lutrija d.o.o. (Croatian Lottery);
- Croatian Heritage Foundation;
- Croatian Chamber of Agriculture;
- Croatian Radio Television;
- Croatian Association of Technological Culture;
- Croatian Audiovisual Centre;
- Croatian Centre for Horse Breeding – State Stud Farms Đakovo and Lipik;
- Croatian Centre for Agriculture, Food and Rural Affairs;

- Croatian Mine Action Centre;
- Croatian Memorial-Documentation Centre of the Homeland War;
- Croatian Olympic Committee;
- Croatian Energy Market Operator;
- Croatian Paralympic Committee;
- Croatian Register of Shipping;
- Croatian Conservation Institute;
- Croatian Deaf Sport Federation;
- Croatian Institute of Emergency Medicine;
- Croatian National Institute of Public Health;
- Croatian Institute for Mental Health;
- Croatian Institute for Pension Insurance;
- Croatian Standards Institute;
- Croatian Institute for Telemedicine;
- Croatian Institute for Toxicology and Anti-doping;
- Croatian National Institute of Transfusion Medicine;
- Croatian Employment Service;
- Croatian Institute for Health Protection and Safety at Work;
- Croatian Institute for Health Insurance;
- Croatian Institute for Health Insurance of Occupational Health;
- Jadrolinija (shipping company);
- Public Institution Croatian Olympic Centre;
- Higher education public institutions;
- National parks public institutions;
- Nature parks public institutions;
- Public scientific institutes;
- Theatres, museums, galleries, libraries and other institutions in the field of culture established by the Republic of Croatia or local and regional self-government units;

- Penitentiaries;
- Clinical hospitals;
- Clinical hospital centres;
- Clinics;
- "Miroslav Krleža" Institute of Lexicography;
- Port Authorities;
- Sanatoriums;
- Pharmacies founded by the units of regional self-government;
- Matica hrvatska (Matrix Croatia);
- International Centre for Underwater Archaeology;
- National and University Library;
- National Foundation for Support to the Pupil and Student Standard of Living;
- National Foundation for Civil Society Development;
- National Foundation for Science, Higher Education and Technological Development of the Republic of Croatia;
- National Centre for External Evaluation of Education;
- National Council for Higher Education;
- National Council for Science;
- Official Gazette (Narodne novine d.d.);
- educational/correctional institutes;
- Educational institutions founded by the Republic of Croatia or units of local and regional self-government;
- General hospitals;
- Plovput d.o.o. (State-owned company in charge of safety of navigation);
- Polyclinics;
- Special hospitals;
- Central Register of Insured Persons;
- University Computing Centre;
- Sports associations;
- Sports federations;

- Emergency medical treatment institutions;
- Palliative care institutions;
- Health care institutions;
- Foundation of Police Solidarity;
- Prisons;
- Institute for the Restoration of Dubrovnik;
- Institute for Seed and Seedlings;
- Public health institutes;
- Aeronautical Technical Centre (Zrakoplovno – tehnički centar d.d.);
- County road administrations

3. alajao „Kommunaalteenused” punktidesse I „Elektrienergia tootmine, ülekandmine või jaotamine”, II „Joogivee tootmine, transport või jaotamine”, III „Linnarongi-, trammi-, trollibussi- ja bussiveoteenused”, IV „Meresadama- ja siseveesadamateenused ning muud terminaliteenused”, V „Lennujaamarajatised”, VI „Gaasi või soojusenergia transport või jaotamine” ja VII „Raudteeveoteenused” lisatakse:

„Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine broj 90/11) (Riigihangete seadus, ametlik teataja nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ja kes vastavalt erimäärusele tegelevad järgmisega:

1. Gaasi ja geotermaalenergia transport ja jaotamine vastavalt energiaseaduse (ametlik väljaanne nr 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) alusel antud energeetika valdkonnas tegutsemise loale;

2. püsivõrkude ehitamine (pakkumine) ja avalike teenuste osutamiseks kasutatavate püsivõrkude haldamine elektrienergia tootmise, ülekandmise ja jaotamise ning selle püsivõrku tarnimise valdkonnas, näiteks üksused, kes tegutsevad energeetika valdkonnas vastavalt energiaseadusele (ametlik väljaanne nr 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10);
3. püsivõrkude ehitamine (pakkumine) ja avalike teenuste osutamiseks kasutatavate püsivõrkude haldamine joogivee tootmise, ülekandmise ja jaotamise ning selle püsivõrku tarnimise valdkonnas, näiteks üksused, kelle kohalikud omavalitsused on vastavalt veeseadusele asutanud avalik teenuse osutamiseks veevarustuse ja kanalisatsiooni valdkonnas (ametlik väljaanne nr 153/09 ja 130/11);
4. võrkude pakkumine ja haldamine avaliku raudteetranspordi teenuse osutamiseks;
5. võrkude pakkumine ja haldamine avaliku linnarongi-, automaatsüsteemide, trammi-, bussi-, trollibussi- ja kõissõiduki- (kõistee-) teenuse osutamiseks, näiteks üksused, kes sellega tegelevad vastavalt kommunaalteenuste seadusele (ametlik väljaanne nr 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11);

6. geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga teha mere- ja jõetranspordi ettevõtjatele kättesaadavaks mere- ja jõesadamaid ja muid transporditerminale, näiteks üksused, kes sellega tegelevad Merendus- ja Meresadamate Seaduse alusel antud kontsessiooni kohaselt (ametlik väljaanne nr 158/03, 100/04, 141/06 and 38/09);
 7. geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga teha lennuettevõtjatele kättesaadavaks lennujaamu ja lõppseadmeid, näiteks üksused, kes sellega tegelevad Lennujaamaseaduse alusel antud kontsessiooni kohaselt (ametlik väljaanne nr 19/98 ja 14/11).”
-

(Lepingu XII lisa 2. liide)
HANKETEABE AVALDAMISE KANALID

XII lisa 2. liitesse lisatakse:

„Horvaatia

- Seadused ja määrused ning haldus- ja kohtuotsused: Narodne Novine”
